ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 30ής Σεπτεμβρίου 2003 *

Στην υπόθεση Τ-196/01,

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, με έδρα τη Θεσσαλονίκη (Ελλάδα), εκπροσωπούμενο από τον δικηγόρο Δ. Νικόπουλο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγον,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τη Μ. Κοντού-Durande, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως C(2001) 1284 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 2001, για την κατάργηση της συνδρομής που έχει παρασχεθεί στο Εργαστήριο Δασικής Γενετικής και Βελτιώσεως Δασοπονικών Ειδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με την απόφαση C(96) 2542 της Επι-

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

τροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη χορήγηση συνδρομής στο ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, στο πλαίσιο του σχεδίου 93.EL.06.023 με τίτλο «Πρότυπο πειραματικό σχέδιο σχετικά με την επιτάχυνση της αποκατάστασης καμένων δασών στην Ελλάδα»,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, J. Azizi και M. Jaeger, δικαστές, γραμματέας: I. Νάτσινας, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 1ης Ιουλίου 2003,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Νομικό πλαίσιο

1 Προκειμένου να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική συνοχή κατά την έννοια του άρθρου 158 ΕΚ, ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2052/88 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουνίου 1988, για την αποστολή των διαρθρωτικών ταμείων, την αποτελεσματικότητά τους

και τον συντονισμό των παρεμβάσεών τους μεταξύ τους καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των άλλων υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων (ΕΕ L 185, σ. 9), ανέθεσε στα διαρθρωτικά ταμεία την αποστολή, μεταξύ άλλων, να προωθούν την ανάπτυξη και τη διαρθρωτική προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών καθώς και την επιτάχυνση της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών με προοπτική την αναμόρφωση της κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρο 1, σημείο 1 και σημείο 5, στοιχεία α' και β'). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2081/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 5).

2 Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88, στην αρχική του μορφή, όριζε ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να έχει τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια και σε προπαρασκευαστικές μελέτες για την εκπόνηση δράσεων. Η ίδια διάταξη, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2081/93, ορίζει ότι η χρηματοδοτική παρέμβαση των διαρθρωτικών ταμείων μπορεί να λάβει τη μορφή ενισχύσεως σε τεχνική βοήθεια, περιλαμβανομένων των προπαρασκευαστικών μέτρων, των μέτρων εκτιμήσεως, παρακολουθήσεως και αξιολογήσεως των ενεργειών καθώς και των προτύπων σχεδίων και των σχεδίων επιδείξεως.

3 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988 το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4256/88, για διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2052/88 σχετικά με το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, τμήμα Προσανατολισμού (ΕΕ L 374, σ. 25). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2085/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 44).

4 Το άρθρο 8 του κανονισμού 4256/88, στην αρχική του μορφή, όριζε ότι η συμβολή του ΕΓΤΠΕ στην εφαρμογή της παρεμβάσεως του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο ε', του κανονισμού 2052/88 μπορεί να αφορά, μεταξύ άλλων, την εφαρμογή προτύπων σχεδίων όσον αφορά την προώθηση της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, περιλαμβανομένης της αναπτύξεως και αξιοποιήσεως των δασών (πρώτη περίπτωση), καθώς και την εφαρμογή σχεδίων επιδείξεως στους γεωργούς των πραγματικών δυνατοτήτων των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής που ανταποκρίνονται στους στόχους της αναμορφώσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής (τέταρτη περίπτωση). Το άρθρο αυτό, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό

2085/93, ορίζει ότι, κατά την εκπλήρωση της αποστολής του, το ΕΓΤΠΕ μπορεί να χρηματοδοτεί εντός του ορίου του 1 % των ετησίων κονδυλίων του, μεταξύ άλλων, την υλοποίηση προτύπων σχεδίων σχετικά με την προσαρμογή των γεωργικών και δασοκομικών διαρθρώσεων και την προώθηση της αγροτικής ανάπτυξης και την υλοποίηση σχεδίων επίδειξης, περιλαμβανομένων των σχεδίων που αφορούν την ανάπτυξη και την αξιοποίηση των δασών, καθώς και των σχεδίων που αφορούν τη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων που προορίζονται να δείξουν τις πραγματικές δυνατότητες των συστημάτων, μεθόδων και τεχνικών παραγωγής και διαχείρισης που ανταποκρίνονται στους στόχους της κοινής γεωργικής πολιτικής.

5 Στις 19 Δεκεμβρίου 1988 το Συμβούλιο εξέδωσε επίσης τον κανονισμό (ΕΟΚ) 4253/88, για τις διατάξεις εφαρμογής του κανονισμού 2052/88 όσον αφορά τον συντονισμό των παρεμβάσεων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων μεταξύ τους, αφενός, καθώς και με τις παρεμβάσεις της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και των λοιπών υφισταμένων χρηματοδοτικών οργάνων, αφετέρου (ΕΕ L 374, σ. 1). Ο κανονισμός αυτός τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2082/93 του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1993 (ΕΕ L 193, σ. 20).

6 Το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, ορίζει, όσον αφορά τον δημοσιονομικό έλεγχο:

«Με την επιφύλαξη των ελέγχων που πραγματοποιούν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις και με την επιφύλαξη του άρθρου 206 της Συνθήκης και κάθε ελέγχου που διεξάγεται δυνάμει του άρθρου 209, στοιχείο γ', της Συνθήκης, μόνιμοι ή αλλοι υπάλληλοι της Επιτροπής μπορούν να ασκούν επιτόπιους ελέγχους, ιδίως με δειγματοληψία, των δράσεων που χρηματοδοτούν τα διαρθρωτικά ταμεία και των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου.

Πριν τη διεξαγωγή επιτόπιου ελέγχου, η Επιτροπή ενημερώνει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ώστε να της παράσχει κάθε αναγκαία βοήθεια. Η χωρίς προειδοποίηση

διενέργεια ενδεχόμενων επιτοπίων ελέγχων από την Επιτροπή διέπεται από συμφωνίες που συνάπτονται βάσει του δημοσιονομικού κανονισμού στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης. Στον έλεγχο μπορούν να πάρουν μέρος μόνιμοι ή άλλοι υπάλληλοι του κράτους μέλους.

Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος να πραγματοποιήσει επιτόπιο έλεγχο για να διαπιστώσει την κανονικότητα της αίτησης πληρωμής. Στους ελέγχους αυτούς μπορούν να συμμετέχουν μόνιμοι ή άλλοι υπάλληλοι της Επιτροπής. Η συμμετοχή τους είναι υποχρεωτική εφόσον το ζητήσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Η Επιτροπή μεριμνά ώστε οι έλεγχοι που διενεργεί να πραγματοποιούνται με συντονισμένο τρόπο ώστε να αποφεύγεται η επανάληψη των ελέγχων για το ίδιο θέμα και κατά τη διάρκεια της ιδίας χρονικής περιόδου. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος και η Επιτροπή κοινοποιούν αμοιβαία, χωρίς καθυστέρηση, όλες τις προσήκουσες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα των διεξαχθέντων ελέγχων.»

7 Το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως τροποποιήθηκε, προβλέπει, όσον αφορά τη μείωση, αναστολή και ακύρωση της συνδρομής:

«1. Αν η υλοποίηση δράσης ή μέτρου δεν φαίνεται να δικαιολογεί ούτε τμήμα ούτε το σύνολο της χρηματοδοτικής συνδρομής που έχει χορηγηθεί, η Επιτροπή προβαίνει σε κατάλληλη εξέταση της περίπτωσης στα πλαίσια της εταιρικής σχέσης, ζητώντας ιδίως από το κράτος μέλος ή τις λοιπές αρμόδιες αρχές που αυτό ορίζει για την υλοποίηση της δράσης, να της υποβάλουν παρατηρήσεις εντός τακτής προθεσμίας.

2. Μετά την εξέταση αυτή, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει ή αναστείλει τη συνδρομή για την εν λόγω δράση ή σχετικό μέτρο αν από την εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει

παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής.

3. Κάθε ποσό το οποίο αποτελεί αντικείμενο απαίτησης ως αχρεωστήτως καταβληθέν πρέπει να επιστρέφεται στην Επιτροπή. Τα ποσά τα οποία δεν επιστρέφονται, προσαυξάνονται με τόκους υπερημερίας βάσει των διατάξεων του δημοσιονομικού κανονισμού και των διαδικασιών που θα εγκριθούν από την Επιτροπή, σύμφωνα με τις διαδικασίες του τίτλου VIII.»

Ιστορικό της διαφοράς

8 Στις 8 Νοεμβρίου 1995, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (στο εξής: προσφεύγον) υπέβαλε στην Επιτροπή αίτηση κοινοτικής συνδρομής για πρότυπο σχέδιο τιτλοφορούμενο «Πρότυπο πειραματικό σχέδιο σχετικά με την επιτάχυνση της αποκαταστάσεως καμένων δασών στην Ελλάδα» (σχέδιο 93.EL.06.023, στο εξής: σχέδιο ή πρόγραμμα).

9 Από το σχέδιο προκύπτει ότι, όπως δείχνει και ο τίτλος του, είχε ως γενικό στόχο, μεταξύ άλλων, την επιτάχυνση της αποκαταστάσεως καμένων δασών στην Ελλάδα.

10 Με την απόφαση C(96) 2542, της 25ης Σεπτεμβρίου 1996, την οποία απηύθυνε στο προσφεύγον, η Επιτροπή χορήγησε για το σχέδιο συνδρομή από το ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού (στο εξής: απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής).

11 Κατά το άρθρο 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, την ευθύνη για την υλοποίηση του σχεδίου, τα επιμέρους σημεία του οποίου περιγράφονται στο παράρτημα 1 της αποφάσεως αυτής, είχε το εργαστήριο δασικής γενετικής και βελτιώσεως δασοπονικών ειδών, ένα εργαστήριο έρευνας που ανήκει στο προσφεύγον (στο εξής: εργαστήριο ή δικαιούχος). Με το άρθρο 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η περίοδος υλοποιήσεως του σχεδίου καθορίστηκε από 1η Σεπτεμβρίου 1996 μέχρι 28 Φεβρουαρίου 2001.

12 Κατά το άρθρο 3, πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, το συνολικό επιλέξιμο κόστος του σχεδίου ανερχόταν σε 717 532 ECU και η χρηματοδοτική συνδρομή της Κοινότητας καθορίστηκε κατ' ανώτατο όριο στο ποσό των 538 149 ECU. Στο τρίτο εδάφιο του άρθρου αυτού διευκρινίζεται ότι:

«Σε περίπτωση που το τελικό κόστος παρουσιάζει μείωση της επιλέξιμης δαπάνης σε σχέση με την αρχικά προβλεφθείσα, το ποσό της ενίσχυσης θα μειωθεί αναλογικά στην τελική πληρωμή.»

13 Κατά το άρθρο 4 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής «οι όροι εφαρμογής της παρούσας απόφασης αναφέρονται στο παράρτημα 2».

14 Το παράρτημα 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής περιλαμβάνει περιγραφή όλων των στοιχείων που χαρακτηρίζουν το επίδικο σχέδιο: τον τίτλο, τους γενικούς και ειδικούς στόχους, το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, τις λεπτομέρειες των ενεργειών για την επίτευξη των στόχων, τα στοιχεία σχετικά με τον δικαιούχο (σημειωτέον ότι ο τραπεζικός λογαριασμός είναι στο όνομα της επιτροπής ερευνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στο εξής: επιτροπή ερευνών), τη σημασία των αναμενομένων αποτελεσμάτων για την Επιτροπή, το κόστος του σχεδίου και τον συνολικό προϋπολογισμό, όπως κατανεμόταν μεταξύ των χρηματοδοτικών οργανισμών. Η κοινοτική συμμετοχή ανερχόταν στο 75 % του συνολικού κόστους.

15 Το παράρτημα 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής καθόρισε τους όρους χρηματοδοτήσεως για τη χορήγηση της συνδρομής. Ειδικότερα, διευκρινίστηκε ότι τα έξοδα προσωπικού και τα έξοδα ταξιδιού πρέπει να έχουν άμεση σχέση με την εκτέλεση της δράσεως και ότι τα ποσά τους θα πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα καλύψεως των εξόδων της δράσεως (σημείο 2)· ότι η Επιτροπή εξουσιοδοτείται, για την επαλήθευση των χρηματικών εκθέσεων των σχετικών με τις διάφορες εκταμιεύσεις, να ζητεί και να εξετάζει κάθε πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο των αποδεικτικών εγγράφων και να προβαίνει στην εξέταση αυτή η ίδια επί τόπου ή να ζητεί να της αποστέλλονται τα εν λόγω έγγραφα (σημείο 5) και ότι ο δικαιούχος πρέπει να διατηρεί στη διάθεση της Επιτροπής όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά των δαπανών για διάστημα πέντε ετών από την τελική πληρωμή εκ μέρους της Επιτροπής (σημείο 6). Τέλος, στο σημείο 10 του παραρτήματος 2 ορίζεται, κατ' ουσίαν, ότι, αν δεν πληρούται ένας από τους όρους του παραρτήματος αυτού ή αν αναληφθούν ενέργειες που δεν προβλέπονται στο παράρτημα 1, η Επιτροπή μπορεί να αναστείλει, να μειώσει ή να ακυρώσει τη συνδρομή και να απαιτήσει την επιστροφή των καταβληθέντων ποσών, οπότε ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να της γνωστοποιήσει προηγουμένως τις παρατηρήσεις του εντός προθεσμίας που καθορίζει η Επιτροπή.

16 Ο δικαιούχος έλαβε, από 1ης Σεπτεμβρίου 1996, συνολικό ποσό 215 260 ECU από την Κοινότητα, δηλαδή το 40 % της προβλεπομένης κοινοτικής χρηματοδοτήσεως.

17 Κατόπιν προτάσεως του Κ. Πανέτσου, διευθυντή του εργαστηρίου, προς την επιτροπή ερευνών με έγγραφο της 19ης Νοεμβρίου 1996, η εν λόγω επιτροπή αποφάσισε να του αναθέσει τη διαχείριση του σχεδίου.

18 Στις 5 Ιουνίου 1998, ο Κ. Πανέτσος διαβίβασε στην Επιτροπή, βάσει του σημείου 3 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, ενδιάμεση τεχνική έκθεση σχετικά με την κατάσταση προόδου του σχεδίου και τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες για καθεμία από τις προβλεπόμενες δράσεις (στο εξής: ενδιάμεση τεχνική έκθεση). Συγχρόνως, ζήτησε την καταβολή της δεύτερης δόσης.

19 Στις 9 Ιουλίου 1998 η Επιτροπή επιβεβαίωσε την παραλαβή της ενδιάμεσης τεχνικής εκθέσεως και γνωστοποίησε στο προσφεύγον ότι επρόκειτο να πραγματοποιήσει έλεγχο όλων γενικώς των σχεδίων που χρηματοδοτούνται βάσει του άρθρου 8 του κανονισμού 4256/88, περιλαμβανομένου του επιδίκου. Επιπλέον, κάλεσε το προσφεύγον να αποστείλει, σύμφωνα με το σημείο 5 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, νομότυπη αίτηση πληρωμής της δεύτερης δόσης, πίνακα όλων των δικαιολογητικών εγγράφων για τις επιλέξιμες δαπάνες που είχαν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της εκτελέσεως του σχεδίου ανά κατηγορία καθώς και επικυρωμένο αντίγραφο κάθε δικαιολογητικού.

20 Στις 29 Ιουλίου 1998 το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή έγγραφα που βεβαίωναν ότι οι δαπάνες είχαν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Επιπλέον, τόνισε τις ιδιαιτερότητες του προγράμματος, ότι δηλαδή ο φυσικός κύκλος ζωής των δένδρων στις περιοχές που επιλέχθηκαν για την αναδάσωση απαιτούσε την απρόσκοπτη συνέχιση του προγράμματος και, επομένως, τη χωρίς καθυστέρηση καταβολή της δεύτερης δόσης από την Επιτροπή. Κατά το προσφεύγον, δεν υπήρχε καμία δυνατότητα, έστω και προσωρινή, εναλλακτικής χρηματοδότησης του προγράμματος.

21 Με έγγραφα της 12ης και της 14ης Οκτωβρίου 1998 η Επιτροπή γνωστοποίησε στο προσφεύγον την πρόθεσή της να διενεργήσει επιτόπιο έλεγχο της υλοποιήσεως του σχεδίου πριν από την καταβολή της δεύτερης δόσης.

22 Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργήθηκε στο προσφεύγον από 9 έως 12 Νοεμβρίου 1998.

23 Στις 27 Ιανουαρίου 1999 οι επιθεωρητές της Επιτροπής υπέβαλαν στην Επιτροπή έκθεση αναφοράς ελέγχου σχετικά με το σχέδιο.

24 Με έγγραφο της 2ας Μαρτίου 1999 το προσφεύγον τόνισε και πάλι στην Επιτροπή τις ιδιαιτερότητες του σχεδίου και επανέλαβε το αίτημα για την καταβολή της δεύτερης δόσης επισημαίνοντας ότι η καθυστέρηση καταβολής της «δεν [του επέτρεπε] να συνεχίσει τις εργασίες σύμφωνα με τους όρους της συμβάσεως και [έθετε σε κίνδυνο] την εφαρμογή του σχεδίου».

25 Με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1999 η Επιτροπή ζήτησε από το προσφεύγον κατάλογο όλων των εγγράφων των σχετικών με το σχέδιο, αναλυτική έκθεση των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν από κάθε συμμετέχοντα στο πρόγραμμα με σκοπό να αξιολογηθούν οι καταλογιζόμενες σ' αυτό δαπάνες, αντίγραφο των συμβάσεων εργασίας όλων των προσώπων αυτών καθώς και δικαιολόγηση των ποσών που καταβλήθηκαν σε ορισμένα πρόσωπα.

26 Στις 4 Μαΐου 1999 το προσφεύγον επανέλαβε και πάλι στην Επιτροπή το αίτημα καταβολής της δεύτερης δόσης.

27 Με έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999 το προσφεύγον επέμεινε στις δυσχέρειες που συναντά λόγω της καθυστερήσεως καταβολής της δεύτερης δόσης. Επιπλέον, επισήμανε στην Επιτροπή την εκ μέρους της επιτροπής ερευνών κατάρτιση συστήματος ελέγχου των πραγματοποιούμενων στο πλαίσιο του σχεδίου δαπανών, καθώς και το γεγονός ότι ορισμένες δαπάνες δεν είναι δυνατόν να καταλογιστούν σε συγκεκριμένες δράσεις του προγράμματος. Εξάλλου, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή, αφενός, πίνακες με τα ποσά που καταβλήθηκαν για μισθούς, αναλώσιμα αγαθά, εξοπλισμό, έξοδα μετακινήσεως και γενικά έξοδα, καθώς και, αφετέρου, «αναλυτικές εκθέσεις δράσεων» και τις συμβάσεις εργασίας των προσώπων που εμπλέκονται στο πρόγραμμα.

28 Με έγγραφο της 2ας Ιουνίου 1999 η Επιτροπή απάντησε στο από 4 Μαΐου 1999 έγγραφο του προσφεύγοντος και του γνωστοποίησε ότι οι υπηρεσίες της εξέταζαν τα έγγραφα που διαβιβάστηκαν με έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999.

29 Στις 13 Οκτωβρίου 1999 το προσφεύγον επισήμανε και πάλι στην Επιτροπή την καθυστέρηση καταβολής της δεύτερης δόσης και παρατήρησε ότι, υπό τις συνθήκες αυτές, αδυνατούσε να υλοποιήσει το σχέδιο όπως αυτό αποφασίστηκε από την Επιτροπή.

30 Με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 1999 η Επιτροπή γνωστοποίησε στο προσφεύγον ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, προέβη σε έλεγχο της χρηματοδοτικής συνδρομής για το πρόγραμμα και ότι, δεδομένου ότι από τον έλεγχο προέκυψαν στοιχεία που είναι δυνατό να συνιστούν παρατυπίες, αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπει το προαναφερθέν άρθρο καθώς και το σημείο 10 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής (στο εξής: έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας). Κάλεσε δε το προσφεύγον να υποβάλει, εντός έξι εβδομάδων, επικυρωμένα αντίγραφα όλων των διοικητικών και λογιστικών εγγράφων των σχετικών με το πρόγραμμα καθώς και, σε σχέση με τα στοιχεία που θεωρήθηκε ότι μπορεί να συνιστούν παρατυπίες, την απόδειξη ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις που υπέχει από την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής.

31 Στις 3 Δεκεμβρίου 1999 το προσφεύγον υπέβαλε τις παρατηρήσεις του επί των ισχυρισμών της Επιτροπής καθώς και ορισμένα δικαιολογητικά (στο εξής: παρατηρήσεις επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας).

32 Στις 7 Ιουλίου 2000 περιήλθε στην Επιτροπή έκθεση ελέγχου του σχεδίου που είχε ζητήσει από εταιρία ελεγκτών επιχειρήσεων.

33 Με απόφαση της 8ης Ιουνίου 2001, απευθυνομένη προς την Ελληνική Δημοκρατία και προς το προσφεύγον, στο οποίο κοινοποιήθηκε στις 19 Ιουνίου 2001, η Επιτροπή κατήργησε, βάσει του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, τη χρηματοδοτική συνδρομή που είχε παρασχεθεί για το πρόγραμμα και ζήτησε από το προσφεύγον να επιστρέψει τα ποσά που είχαν ήδη καταβληθεί (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

34 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή απαριθμεί δέκα παρατυπίες υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

35 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 20 Αυγούστου 2001, το προσφεύγον άσκησε την παρούσα προσφυγή.

36 Με χωριστό δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 3 Σεπτεμβρίου 2001, το προσφεύγον υπέβαλε επίσης, βάσει των άρθρων 242 ΕΚ και 243 ΕΚ, αίτηση αναστολής εκτελέσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως. Με διάταξη της 18ης Οκτωβρίου 2001, Τ-196/01 R, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-3107), ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων.

37 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία και, στο πλαίσιο των μέτρων οργανώσεως της διαδικασίας του άρθρου 64 του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ζήτησε από τους διαδίκους να απαντήσουν σε γραπτές ερωτήσεις και να προσκομίσουν ορισμένα έγγραφα. Οι διάδικοι ικανοποίησαν τα αιτήματα αυτά.

38 Οι διάδικοι ανέπτυξαν τους ισχυρισμούς τους και απάντησαν στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 1ης Ιουλίου 2003.

39 Το προσφεύγον ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

40 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει το προσφεύγον στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

41 Το προσφεύγον προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, καθόσον η Επιτροπή επικαλέστηκε διάφορες παρατυπίες αποκλειστικά ως προς τη διαχείριση του σχεδίου χωρίς να λάβει υπόψη της την υλοποίησή του. Ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως, ο οποίος περιλαμβάνει δύο σκέλη, αφορά δεύτερη παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Ο τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλείται από σφάλματα εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τις δέκα αυτές παρατυπίες που διαπίστωσε με την προσβαλλόμενη απόφαση. Το προσφεύγον εκθέτει τις αιτιάσεις του σχετικά με τις δέκα παρατυπίες σε οκτώ μέρη. Όσον αφορά την πρώτη και την όγδοη παρατυπία, το προσφεύγον προβάλλει επίσης παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Το Πρωτοδικείο θεωρεί σκόπιμο να εξετάσει κατ' αρχάς τον τρίτο λόγο ακυρώσεως.

I — *Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από σφάλματα εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τις διάφορες παρατυπίες που διαπίστωσε και, για ορισμένες από αυτές, από παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως*

A — *Προκαταρκτικές εκτιμήσεις*

42 Το προσφεύγον ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι η Επιτροπή δεν προέβη σε κατάλληλη εξέταση της υλοποιήσεως του σχεδίου πριν από την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και ότι υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως, κρίνοντας ότι η εξέταση αυτή επιβεβαίωσε την ύπαρξη παρατυπιών ως προς τη διαχείριση του σχεδίου, υπό την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί. Επιπλέον, για ορισμένες από τις παρατυπίες που προέβαλε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση το προσφεύγον θεωρεί ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε επαρκή αιτιολογία.

43 Προτού εξεταστεί το βάσιμο των επιχειρημάτων του προσφεύγοντος για καθεμία από τις παρατυπίες που προέβαλε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, το Πρωτοδικείο θεωρεί αναγκαία την έκθεση ορισμένων προκαταρκτικών εκτιμήσεων ως προς το νομικό πλαίσιο που έχει εφαρμογή στην προσβαλλόμενη απόφαση.

44 Πρώτον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, η Επιτροπή μπορεί, κατόπιν κατάλληλης εξετάσεως της εκάστοτε περιπτώσεως υπό την έννοια της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου, να αποφασίσει να λάβει μέτρα επιστροφής της χρηματοδοτικής συνδρομής, αν από την εν λόγω «εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής».

45 Συνεπώς, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, αναφέρεται ρητά στις παρατυπίες που αφορούν τις συνθήκες υλοποιήσεως

της χρηματοδοτούμενης δράσεως. Οι συνθήκες αυτές περιλαμβάνουν τη διαχείριση της χρηματοδοτούμενης δράσεως, οπότε, γενικώς, η Επιτροπή μπορεί, όπως εν προκειμένω, να επικαλεστεί παρατυπίες στη διαχείριση του σχεδίου για να προβεί στην κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής.

46 Δεύτερον, η νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως πρέπει να αξιολογηθεί βάσει των διατάξεων της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής και, ειδικότερα, βάσει των παραρτημάτων της αποφάσεως αυτής που περιλαμβάνουν, αφενός, αναλυτική περιγραφή του εγκεκριμένου σχεδίου (παράρτημα 1) και, αφετέρου, τους όρους χρηματοδοτήσεως για τη χορήγηση της συνδρομής (παράρτημα 2) (βλ. σκέψεις 14 και 15 ανωτέρω).

47 Τρίτον, όσον αφορά το βάρος αποδείξεως, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, ναι μεν η Επιτροπή οφείλει, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, να αποδείξει, κατόπιν κατάλληλης εξετάσεως του σχεδίου, την ύπαρξη παρατυπιών ως προς την υλοποίησή του που να δικαιολογούν την κατάργηση της συνδρομής, ο δικαιούχος όμως οφείλει πάντοτε να υλοποιεί το σχέδιο όπως αυτό έχει εγκριθεί και να εξασφαλίζει την πλήρη τήρηση των όρων χορηγήσεως της συνδρομής, όπως προκύπτουν από την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής και από τα παραρτήματά της. Συνεπώς, αν η Επιτροπή, κατά την εξέταση που διενεργεί, ανακαλύψει στοιχεία που φανερώνουν την ύπαρξη τέτοιων παρατυπιών, ο δικαιούχος της συνδρομής πρέπει να είναι πάντοτε σε θέση να αποδείξει ότι το σχέδιο υλοποιήθηκε σε πλήρη συμφωνία με τις ισχύουσες διατάξεις και, μεταξύ άλλων, με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Ειδικότερα, εναπόκειται σ' αυτόν να αποδείξει το υποστατό των πραγματοποιηθεισών δαπανών, την άμεση σχέση τους με τις διάφορες προβλεπόμενες από το σχέδιο δράσεις, καθώς και ότι οι δαπάνες αυτές ήταν οι ενδεδειγμένες για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

48 Συναφώς, το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας έχει πρωταρχική σημασία. Συγκεκριμένα, στο εν λόγω στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, η Επιτροπή οφείλει, κατόπιν της έρευνάς της, να διατυπώσει με επαρκή σαφήνεια τις διάφορες αιτιάσεις σχετικά με την εκτέλεση του σχεδίου, προκειμένου να παράσχει στον δικαιούχο τη δυνατότητα να προσκομίσει τα προαναφερθέντα αποδεικτικά στοιχεία.

49 Προς τούτο, σύμφωνα με την υποχρέωση εντιμότητας που υπέχει και η οποία απορρέει από την υποχρέωση υλοποιήσεως του σχεδίου σε πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να παράσχει στην Επιτροπή όλα τα δικαιολογητικά και τις εξηγήσεις που, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του σχεδίου και τους όρους χρηματοδοτήσεως που προβλέπονται στα παραρτήματα της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, θεωρεί αναγκαίες για την άρση των αμφιβολιών της Επιτροπής. Όπως έχει κριθεί συναφώς (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 12ης Οκτωβρίου 1999, T-216/96, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-3139, σκέψη 71, και της 17ης Οκτωβρίου 2002, T-180/00, Astipesca κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. II-3985, σκέψη 93), η εκ μέρους των υποβαλόντων αίτηση και των δικαιούχων κοινοτικών συνδρομών προσκόμιση αξιόπιστων πληροφοριακών στοιχείων που να μη μπορούν να παραπλανήσουν την Επιτροπή είναι αναγκαία για την ορθή λειτουργία του συστήματος ελέγχου και αποδείξεως που έχει θεσπιστεί προκειμένου να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της συνδρομής αυτής.

50 Επομένως, κατά την εξέταση της νομμότητας και της κανονικότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει επίσης να εξεταστεί αν ο δικαιούχος της συνδρομής τήρησε την υποχρέωσή του να προσκομίσει στην Επιτροπή όλα τα δικαιολογητικά έγγραφα και τις εξηγήσεις που, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων του σχεδίου και των προβλεπόμενων στα παραρτήματα της προσβαλλομένης αποφάσεως όρων χρηματοδοτήσεως, κρίνει αναγκαία για την επαλήθευση της ορθής εκτελέσεως του σχεδίου.

51 Τέταρτον, μολονότι το εν λόγω σχέδιο συγχρηματοδοτήθηκε με εθνικά μέσα και διέπεται, ως εκ τούτου, από εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις, το νομικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η προσβαλλόμενη απόφαση είναι το προβλεπόμενο από το κοινοτικό δίκαιο, ήτοι, μεταξύ άλλων, το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Επομένως, ο δικαιούχος δεν μπορεί απλώς να ισχυριστεί ενώπιον της Επιτροπής ότι εκτέλεσε το εγκεκριμένο σχέδιο σύμφωνα με τις εθνικές κανονιστικές ρυθμίσεις.

52 Πέμπτον, όσον αφορά το ότι το προσφεύγον προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλόμενη απόφαση σχετικά με ορισμένες από τις παρατυπίες, πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει του άρθρου 253 ΕΚ, από την αιτιολογία μιας πράξεως πρέπει να διαφαίνεται, με σαφήνεια και άνευ αμφισημίας, η συλλογιστική της κοινοτικής αρχής που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση,

κατά τρόπο που να καθιστά δυνατό στους ενδιαφερόμενους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου προκειμένου να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους και στον κοινοτικό δικαστή να ασκήσει τον έλεγχό του. Το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως εξαρτάται από τη φύση της οικείας πράξεως και από το πλαίσιο εντός του οποίου εκδόθηκε, καθώς και από το σύνολο των νομικών κανόνων που διέπουν το σχετικό θέμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Φεβρουαρίου 1990, C-350/88, Delacre κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. I-395, σκέψεις 15 και 16, και απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Σεπτεμβρίου 1999, Τ-126/97, Sonasa κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2793, σκέψη 64).

53 Ειδικότερα, δεδομένου ότι μια απόφαση περί μειώσεως του ποσού μιας κοινοτικής χρηματοδοτικής συνδρομής επιφέρει σοβαρές συνέπειες για τον δικαιούχο της συνδρομής, από την αιτιολογία της αποφάσεως αυτής πρέπει σαφώς να καταφαίνονται οι λόγοι που δικαιολογούν τη μείωση της συνδρομής σε σχέση με το αρχικώς εγκριθέν ποσό (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Σεπτεμβρίου 1999, Τ-182/96, Partex κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-2673, σκέψη 74, και προπαρατεθείσα απόφαση Sonasa κατά Επιτροπής, σκέψη 65).

Β — *Επί της πρώτης και της δεύτερης παρατυπίας που αφορούν την πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου και τις δαπάνες που καταλογίστηκαν για ορισμένες ενέργειές του*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

54 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, πρώτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, η καθής παρατηρεί τα εξής:

«Μηνιαίο ποσό 450 000 δραχμών καταλογίστηκε στο σχέδιο για τις υπηρεσίες του Κ. Πανέτσου, υπευθύνου του σχεδίου, για την περίοδο από Σεπτέμβριο 1996 έως

Αύγουστο 1997, πράγμα που αντιστοιχεί σε συνολικό ποσό 5 400 000 δραχμών. Δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής ο Κ. Πανέτσος συνέχισε να εισπράττει τον μισθό του, ο οποίος ανέρχεται σε 689 000 δραχμές/μήνα, το εν λόγω ποσό των 450 000 δραχμών/μήνα αποτελεί έκτακτη αμοιβή και όχι πραγματική δαπάνη του σχεδίου. Ο δικαιούχος δεν παρείχε κανένα δικαιολογητικό στοιχείο και καμία διευκρίνιση που να αιτιολογεί τη χρέωση του ποσού αυτού στο σχέδιο υπό μορφή συμπληρώματος του μισθού που εισέπραττε ο Κ. Πανέτσος, και ιδίως αντίγραφο της σύμβασης του Κ. Πανέτσου [έγγραφα που να αποδεικνύουν την πληρωμή καθώς και έγγραφα που να αποδεικνύουν τους λόγους καταλογισμού] της δαπάνης αυτής στο σχέδιο» (πρώτη παρατυπία).

55 Η ένατη αιτιολογική σκέψη, δεύτερη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων πρώτων μηνών του σχεδίου, ήτοι από Σεπτέμβριο 1996 έως Δεκέμβριο 1996, οι [μοναδικές] δαπάνες που υποβλήθηκαν αντιστοιχούν στις μηνιαίες καταβολές των 450 000 δραχμών στον Κ. Πανέτσο. Οι ενέργειες που προβλέπονται στην [απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής] κατά τη διάρκεια των τεσσάρων αυτών μηνών είχαν σαν αποτέλεσμα μετακινήσεις στις διάφορες τοποθεσίες που αφορούσε το σχέδιο και τη χρησιμοποίηση αυτοκινήτων. Ωστόσο, δεν δηλώθηκε καμία άλλη δαπάνη για [έξοδα αποστολής, αναλώσιμες προμήθειες και μισθούς των λοιπών] συμμετεχόντων στο σχέδιο. Κατά συνέπεια, τα ποσά που καταλογίστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής δεν αντιστοιχούν σε καμία [δράση που να] συνδέεται με το σχέδιο. Ο δικαιούχος δεν υπέβαλε κανένα έγγραφο που να αποδεικνύει τη σχέση της δαπάνης αυτής με τους στόχους του σχεδίου» (δεύτερη παρατυπία).

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

56 Αφενός, το προσφεύγον θεωρεί ότι οι ισχυρισμοί της καθής σχετικά με τις δύο αυτές παρατυπίες πάσχουν νομική και πραγματική πλάνη.

57 Συγκεκριμένα, φρονεί ότι η πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου καταβλήθηκε σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής. Υπενθυμίζει ότι ο Κ. Πανέτσος ήταν ο κύριος εμπειρογνώμων και ο επιστημονικός υπεύθυνος του σχεδίου και ότι εκπλήρωσε προσηκόντως την αποστολή του. Το προσφεύγον επισημαίνει ότι η επιτροπή ερευνών ενέκρινε, με απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 1996, την απόφαση της Επιτροπής να χορηγήσει τη χρηματοδότηση για το πρόγραμμα υπ' ευθύνη του Κ. Πανέτσου. Ο ρόλος του στο πλαίσιο της υλοποιήσεως του προγράμματος προκύπτει επίσης από την ενδιάμεση τεχνική έκθεση και από την αναλυτική έκθεση πεπραγμένων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή στις 12 Μαΐου 1999.

58 Συνεπώς, δεν υπήρχε κανένας βάσιμος λόγος να ζητηθεί η υποβολή ειδικής εκθέσεως σχετικά με τις ενέργειες του Κ. Πανέτσου πριν από την πρώτη φάση του προγράμματος. Η μόνη δυνατή οδός αμφισβητήσεως της κανονικότητας της αμοιβής που έλαβε ο Κ. Πανέτσος θα ήταν να αποδειχθεί είτε η μη υλοποίηση του προγράμματος είτε ότι ο Κ. Πανέτσος δεν μετείχε σ' αυτό, πράγμα που δεν αποδείχθηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο.

59 Το προσφεύγον υπογραμμίζει ότι δεν είχε κανένα λόγο να αμφισβητήσει το ύψος της αμοιβής του Κ. Πανέτσου. Συγκεκριμένα, η αμοιβή αυτή, πρώτον, είχε εγκριθεί με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής, δεύτερον, συνάδει προς την εθνική νομοθεσία περί αμοιβής των πανεπιστημιακών ερευνητών που αναλαμβάνουν ερευνητικά προγράμματα και, τρίτον, ήταν ενδεδειγμένη για τις υπηρεσίες που παρέσχε ένας εμπειρογνώμονας με τα προσόντα του ενδιαφερομένου ο οποίος, επιπλέον, ήταν γνωστός στις υπηρεσίες της Επιτροπής διότι είχε μετάσχει σε πλείονα προγράμματα του τομέα γεωργικής πολιτικής. Περαιτέρω, το προσφεύγον επισημαίνει ότι, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, υπάρχουν μείζονες θεσμικές εγγυήσεις ελέγχου της διαχειρίσεως των δαπανών των πανεπιστημίων.

60 Αφετέρου, το προσφεύγον παρατηρεί ότι, δεδομένου ότι κατά τον επιτόπιο έλεγχο δεν αποδείχθηκε η μη υλοποίηση του προγράμματος ή η μη συμμετοχή του Κ. Πανέτσου σ' αυτό, η καθής είχε την υποχρέωση να αναφέρει στην προσβαλλόμενη απόφαση λεπτομερώς τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η αμοιβή του

Κ. Πανέτσου δεν καταβλήθηκε σύμφωνα με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Ομοίως, όφειλε να υποδείξει το ποσό που, κατά την άποψή της, έπρεπε να λάβει ο Κ. Πανέτσος.

61 Η καθής απορρίπτει την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Επί της πρώτης παρατυπίας που αφορά την πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου

Επί της πλάνης εκτιμήσεως

62 Επιβάλλεται, κατ' αρχάς, η διαπίστωση ότι το σχέδιο προέβλεπε, για καθεμία από τις δράσεις, αφενός δαπάνες σχετικά με τις υπηρεσίες των εμπειρογνωμόνων και αφετέρου δαπάνες σχετικά με το διοικητικό προσωπικό. Η καθής δεν αμφισβητεί ότι τόσο από το σχέδιο που ενέκρινε η Επιτροπή όσο και από τις διάφορες εκθέσεις και από τα πρόσθετα πληροφοριακά στοιχεία που της προσκόμισε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία προκύπτει ότι ο Κ. Πανέτσος, ως διευθυντής του εργαστηρίου, ήταν συγχρόνως υπεύθυνος για τη διαχείριση του σχεδίου και ο κύριος επιστημονικός εμπειρογνώμων που ήταν επιφορτισμένος με την υλοποίησή του.

63 Επομένως, σε αντίθεση προς ό,τι υποστηρίζει το προσφεύγον, η αιτίαση που διατύπωσε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν αφορά, κατ' αρχήν, τον καταλογισμό στο σχέδιο αμοιβής για τον Κ. Πανέτσο — η οποία αναμφιβόλως

προβλεπόταν στο σχέδιο — ούτε το ποσό της αμοιβής αυτής. Εξάλλου, ενώπιον του Πρωτοδικείου η καθής δεν αμφισβήτησε ότι η αμοιβή του Κ. Πανέτσου είχε προβλεφθεί στον προϋπολογισμό του σχεδίου.

64 Αντιθέτως, όσον αφορά την πρώτη αυτή παρατυπία, η καθής επικρίνει το γεγονός ότι, κατά τη διοικητική διαδικασία, το προσφεύγον δεν της προσκόμισε έγγραφα που να αποδεικνύουν ότι οι αμοιβές αυτές αντιστοιχούσαν σε ενέργειες του Κ. Πανέτσου που να συνδέονται ειδικώς με την υλοποίηση του σχεδίου και για τις οποίες δεν είχε ήδη αμειφθεί ως διευθυντής του εργαστηρίου.

65 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, με τα σημεία 2 και 5 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η Επιτροπή διευκρίνισε, αφενός, ότι τα έξοδα προσωπικού έπρεπε να έχουν άμεση σχέση με την υλοποίηση της δράσεως και, αφετέρου, ότι μπορούσε, προκειμένου να επαληθεύσει τις χρηματοοικονομικές εκθέσεις σχετικά με τις διάφορες εκταμεύσεις, να ζητήσει να εξετάσει κάθε σχετικό πρωτότυπο δικαιολογητικό ή επικυρωμένο αντίγραφο.

66 Λαμβανομένων υπόψη των όρων αυτών, τους οποίους προβλέπει η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής, καθώς και των σχετικών διατάξεων της ισχύουσας νομοθεσίας αλλά και της υποχρεώσεως εντιμότητας (βλ. σκέψη 49 ανωτέρω), το προσφεύγον όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να προσκομίσει στην Επιτροπή έγγραφα που να αποδεικνύουν το υποστατό των πραγματοποιηθεισών δαπανών, την άμεση σχέση τους με τις διάφορες προβλεπόμενες από το σχέδιο δράσεις, καθώς και ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο.

67 Συνεπώς, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, ορθώς η Επιτροπή ζήτησε από αυτό να αποδείξει, βάσει εγγράφων όπως τα αναφερόμενα στην ένατη αιτιολογική σκέψη, πρώτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι αμοιβές του Κ. Πανέτσου αντιστοιχούσαν σε ενέργειες που συνδέονταν ειδικώς με

την υλοποίηση του σχεδίου και για τις οποίες δεν είχε ήδη αμειφθεί ως διευθυντής του εργαστηρίου.

68 Το προσφεύγον δεν αμφισβητεί ότι, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην ένατη αιτιολογική σκέψη, πρώτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, δεν της προσκόμισε ούτε τη σύμβαση εργασίας σχετικά με τις υπηρεσίες που ο Κ. Πανέτσος όφειλε να παράσχει στο πλαίσιο του σχεδίου ούτε άλλα έγγραφα που να δικαιολογούν την αμοιβή του Κ. Πανέτσου ούτε έγγραφα που να αποδεικνύουν την πραγματική καταβολή της πρόσθετης αμοιβής.

69 Ομοίως, ναι μεν το προσφεύγον, με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφό του και με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, παρέσχε στην Επιτροπή διευκρινίσεις σχετικά με τις ενέργειες του Κ. Πανέτσου, ωστόσο δεν παρέσχε καμία εξήγηση — παρόλο που η Επιτροπή του το είχε ζητήσει με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας — ως προς τον τρόπο επαληθεύσεως του αν οι αμοιβές που είχαν καταλογιστεί στο σχέδιο αντιστοιχούσαν σε ενέργειες του Κ. Πανέτσου που συνδέονταν ειδικώς με την υλοποίηση του σχεδίου και για τις οποίες δεν είχε ήδη αμειφθεί ως διευθυντής του εργαστηρίου.

70 Επομένως, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως συνάγοντας, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι το προσφεύγον δεν της είχε προσκομίσει επ' αυτού δικαιολογητικά ή βάσιμες διευκρινίσεις.

71 Το εν λόγω συμπέρασμα δεν αποδυναμώνεται από το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι, κατ' ουσίαν, για να αμφισβητηθεί η κανονικότητα της αμοιβής του Κ. Πανέτσου, η Επιτροπή όφειλε να αποδείξει είτε τη μη υλοποίηση του προγράμματος είτε ότι ο Κ. Πανέτσος δεν μετείχε σ' αυτό. Συγκεκριμένα, πρώτον, με την επιχειρηματολογία αυτή το προσφεύγον δεν λαμβάνει υπόψη του το γεγονός ότι εναπόκειται στον δικαιούχο της συνδρομής να αποδείξει ότι το οικείο σχέδιο υλοποιήθηκε σε πλήρη συμφωνία με τις ισχύουσες διατάξεις και, μεταξύ άλλων, με την

απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω). Δεύτερον, δεδομένου ότι η κατά το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, έννοια της «παρατυπίας» περιλαμβάνει τις παρατυπίες που επηρεάζουν τη διαχείριση του σχεδίου (βλ. σκέψη 45 ανωτέρω), το προσφεύγον δεν μπορεί βασίμως να υποστηρίζει ότι οι κυρώσεις που προβλέπει η διάταξη αυτή τυγχάνουν εφαρμογής μόνον όταν η χρηματοδοτούμενη δράση δεν υλοποιήθηκε εν όλω ή εν μέρει. Συγκεκριμένα, δεν αρκεί να αποδείξει το προσφεύγον την ορθή υλική εκτέλεση του σχεδίου όπως το έχει εγκρίνει η Επιτροπή με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής. Το προσφεύγον πρέπει, επίσης, να είναι σε θέση να αποδείξει ότι κάθε στοιχείο της κοινοτικής συνδρομής αντιστοιχεί σε μια πραγματική παροχή που ήταν αναγκαία για την υλοποίηση του σχεδίου.

72 Ομοίως, το προσφεύγον δεν μπορεί απλώς και μόνο να επικαλεστεί το γεγονός ότι ενήργησε σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία και ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες υποβλήθηκαν σε πολύ αυστηρό σύστημα ελέγχου σε εθνικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, πρώτον, εκτός από την περίπτωση ειδικής διατάξεως του κοινοτικού δικαίου επ' αυτού, η νομιμότητα της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος όσον αφορά τη χορήγηση κοινοτικής συνδρομής πρέπει να εκτιμάται μόνο σε σχέση με το κοινοτικό δίκαιο, μεταξύ άλλων σε σχέση με το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής και τα παραρτήματά της (βλ. σκέψη 51 ανωτέρω). Δεύτερον, πρέπει να υπομνησθεί (βλ. σκέψη 65 ανωτέρω) ότι από τους όρους χρηματοδοτήσεως της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής προκύπτει ότι, για την επαλήθευση των χρηματοοικονομικών εκθέσεων σχετικά με τις διάφορες εκταμεύσεις, το προσφεύγον έπρεπε να είναι σε θέση να προσκομίσει στην Επιτροπή έγγραφα που να αποδεικνύουν το υποστατό των πραγματοποιηθεισών δαπανών, την άμεση σχέση τους με τις διάφορες προβλεπόμενες από το σχέδιο δράσεις, καθώς και ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο. Ναι μεν η Επιτροπή θεωρεί χρήσιμο να λαμβάνονται υπόψη οι διαδικασίες επαληθεύσεως σε εθνικό επίπεδο, ωστόσο, στο παρόν στάδιο εξελίξεως της κοινοτικής νομοθεσίας και σύμφωνα με τους όρους χρηματοδοτήσεως της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η Επιτροπή δικαίως ζήτησε από το προσφεύγον να της προσκομίσει δικαιολογητικά ώστε να προβεί η ίδια σε επαλήθευση των δαπανών που είχαν καταλογιστεί στο σχέδιο.

73 Κατόπιν των προεκτεθέντων, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την πρώτη παρατυπία που επισήμανε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Επί της παραβιάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

74 Όσον αφορά το γεγονός ότι το προσφεύγον προσάπτει στην Επιτροπή ότι δεν ανέφερε αναλυτικά τους λόγους για τους οποίους έκρινε ότι η αμοιβή του Κ. Πανέτσου δεν ήταν σύμφωνη με την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην ένατη αιτιολογική σκέψη, πρώτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή επισήμανε ότι ο Κ. Πανέτσος, εκτός από τον κανονικό του μισθό, εισέπραξε αμοιβή για τις αρμοδιότητές του ως υπευθύνου του σχεδίου που δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως πραγματική δαπάνη του σχεδίου, καθότι το προσφεύγον δεν είχε προσκομίσει δικαιολογητικά ή διευκρινίσεις που να αιτιολογούν τη χρέωση του ποσού αυτού στο σχέδιο ως συμπληρώματος μισθού. Συνεπώς, λαμβανομένης υπόψη της διοικητικής διαδικασίας που προηγήθηκε της εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Επιτροπή ανέφερε στην απόφαση αυτή, με επαρκή ακρίβεια, τους λόγους για τους οποίους θεώρησε ότι η πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου δεν αντιστοιχούσε σε πραγματική δαπάνη του σχεδίου και δεν μπορούσε, ως εκ τούτου, να καταλογιστεί σ' αυτό.

75 Όσον αφορά το γεγονός ότι το προσφεύγον προσάπτει στην καθής ότι δεν ανέφερε το ποσό που ο Κ. Πανέτσος έπρεπε να εισπράξει, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω) ότι εναπόκειτο στο προσφεύγον να αποδείξει ότι υπήρχε άμεση σχέση μεταξύ των ειδικών ενεργειών του Κ. Πανέτσου στο πλαίσιο του σχεδίου και των δαπανών που καταλογίστηκαν σ' αυτό. Σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, η απόδειξη αυτή δεν μπορούσε να βαρύνει την Επιτροπή, εφόσον εξυπακούεται ότι αυτή δεν διαθέτει τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία για να προβεί στον προτεινόμενο από το προσφεύγον υπολογισμό. Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε τη συμμετοχή του Κ. Πανέτσου στο σχέδιο ούτε αυτό καθ' εαυτό το ποσό της αμοιβής του, αλλά επέκρινε την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων όσον αφορά το αν οι αμοιβές αυτές αντιστοιχούσαν σε ενέργειες του Κ. Πανέτσου άμεσα συνδεόμενες με την υλοποίηση συγκεκριμένων τμημάτων του σχεδίου και για τα οποία αυτός δεν είχε ήδη αμειφθεί ως διευθυντής του εργαστηρίου, στοιχείο που, λαμβανομένης υπόψη της διοικητικής διαδικασίας, εκτέθηκε επαρκώς στην προσβαλλόμενη απόφαση (βλ. προηγούμενη σκέψη). Επομένως, δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι δεν έκανε μνεία, όπως ισχυρίζεται το προσφεύγον, του ποσού που έπρεπε να εισπράξει ο Κ. Πανέτσος.

76 Συνεπώς, η Επιτροπή αιτιολόγησε επαρκώς την προσβαλλόμενη απόφαση επ' αυτού.

β) Επί της δεύτερης παρατυπίας σχετικά με τις δαπάνες για ορισμένες ενέργειες του Κ. Πανέτσου

77 Σύμφωνα με τα σημεία 4 έως 7 του παραρτήματος 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, το σχέδιο αποτελούνταν από εννέα διαφορετικές δράσεις. Η υλοποίηση πέντε εκ των εν λόγω δράσεων έπρεπε να αρχίσει κατά τους τρεις πρώτους μήνες του σχεδίου. Στο πλαίσιο της πρώτης δράσεως έπρεπε να επιλεγούν καμένες δασικές εκτάσεις με σκοπό την αποκατάστασή τους. Για την υλοποίηση της δράσεως αυτής, η οποία είχε προβλεφθεί για τους τέσσερις πρώτους μήνες του σχεδίου, η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής προέβλεπε έξοδα εμπειρογνωμόνων, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού καθώς και έξοδα ταξιδίου. Για τη δεύτερη δράση, η υλοποίηση της οποίας είχε προβλεφθεί μεταξύ του δεύτερου και του δέκατου τρίτου μήνα του σχεδίου και κατά την οποία έπρεπε να πραγματοποιηθούν, μεταξύ άλλων, προπαρασκευαστικές εργασίες για την εκτέλεση αυτού καθ' εαυτού του σχεδίου αποκαταστάσεως δασών, το σχέδιο προέβλεπε, εκτός από τα έξοδα των εμπειρογνωμόνων, του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού καθώς και τα έξοδα ταξιδίου, δαπάνες για την κατασκευή περιφράξεων, για τη δημιουργία αντιπυρικών ζωνών και τη διάνοιξη δασικών δρόμων προσβάσεως. Τέλος, για την τρίτη, την τέταρτη και την πέμπτη δράση, η υλοποίηση των οποίων είχε προβλεφθεί μεταξύ του τρίτου και του δέκατου τέταρτου μήνα του σχεδίου και στο πλαίσιο των οποίων έπρεπε να εκτελεστεί το πρώτο μέρος αυτού καθ' εαυτού του σχεδίου, το σχέδιο προέβλεπε, εκτός από τα έξοδα των εμπειρογνωμόνων, του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού καθώς και τα έξοδα ταξιδίου, διάφορες δαπάνες σχετικές με δασικές εργασίες.

78 Οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι, σε αντίθεση προς ό,τι προέβλεπε η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής, κατά τους τέσσερις πρώτους μήνες της υλοποιήσεως του σχεδίου, ήτοι μεταξύ Σεπτεμβρίου και Δεκεμβρίου 1999, είχε καταλογιστεί στο σχέδιο μόνον η αμοιβή του Κ. Πανέτσου, ήτοι 450 000 δραχμές μηνιαίως.

79 Απαντώντας στο έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον εξήγησε κατ' ουσίαν, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου αυτού, ότι η έναρξη του σχεδίου αυτού δεν κατέστη δυνατή παρά μετά το προβλεφθέν χρονικό σημείο και ότι, ως εκ τούτου, είχαν κριθεί αναγκαίες περαιτέρω συμπληρωματικές προπαρασκευαστικές εργασίες εκ μέρους του Κ. Πανέτσου για την εκτέλεση του σχεδίου. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η επιχειρηματολογία αυτή είναι βάσιμη, βάσει του σημείου 1 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η Επιτροπή έπρεπε να ενημερωθεί προηγουμένως για κάθε τροποποίηση του σχεδίου, περιλαμβανομένης της παρατάσεως των διαφόρων δράσεων του σχεδίου, και ότι οι τροποποιήσεις αυτές δεν μπορούσαν να επέλθουν παρά κατόπιν συμφωνίας της Επιτροπής. Το προσφεύγον όμως ούτε καν ισχυρίζεται ότι ενημέρωσε την Επιτροπή για την εν λόγω τροποποίηση ως προς την εκτέλεση του σχεδίου.

80 Επομένως, η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να συναγάγει, στην προσβαλλόμενη απόφαση, ότι, κατά τους τέσσερις πρώτους μήνες, το σχέδιο δεν είχε εκτελεστεί σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στην απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής όρους και ότι, για τους τέσσερις αυτούς μήνες, το προσφεύγον δεν είχε αποδείξει ότι η αμοιβή του Κ. Πανέτσου αντιστοιχούσε σε δράσεις άμεσα συνδεόμενες με την υλοποίηση του σχεδίου.

81 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τη δεύτερη παρατυπία που επισήμανε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Γ — *Επί της τρίτης και της έκτης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως της Κ. Μπαμπαλίτη*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

82 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, τρίτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή επισημαίνει τα εξής:

«Για την παροχή υπηρεσιών εκ μέρους της Κ. Μπαμπαλίτη, καταλογίστηκε στο σχέδιο ποσό 250 000 δραχμών μηνιαίως για την περίοδο από Μάρτιο 1997 έως Φεβρουάριο 1998, συν εξαιρετικές αμοιβές για τον Απρίλιο και Δεκέμβριο 1997, ύψους 3 356 780 δραχμών. Κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου δεν παρουσιάστηκε στους επιθεωρητές της Επιτροπής καμία έκθεση δραστηριότητας που να δικαιολογεί τις υπηρεσίες της Κ. Μπαμπαλίτη. Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που απέστειλε ο δικαιούχος δεν επιτρέπουν την αιτιολόγηση του δηλωθέντος ποσού σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου» (τρίτη παρατυπία).

83 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, έκτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή παρατηρεί τα ακόλουθα:

«Ο δικαιούχος δήλωσε ποσό 437 578 δραχμών για τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη. Δεδομένου ότι τα καθήκοντά της συνίσταντο στην ανάλυση δεδομένων και στη σχεδίαση γραφικών παραστάσεων, σύμφωνα με τη σύμβαση, δεν δικαιολογείται η ανάγκη μετάβασης στις διάφορες τοποθεσίες που προέβλεπε το σχέδιο. Ο δικαιούχος δεν παρείχε έγγραφα που να δικαιολογούν τις μετακινήσεις αυτές ως αποστολή σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου» (έκτη παρατυπία).

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

84 Όσον αφορά την τρίτη παρατυπία, το προσφεύγον αναφέρεται στις συμβάσεις εργασίας της Κ. Μπαμπαλίτη, της 26ης Φεβρουαρίου, της 22ας Μαΐου και της 17ης Δεκεμβρίου 1997, τη συνημμένη στο έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999 αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων της Κ. Μπαμπαλίτη, καθώς και τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας και υποστηρίζει ότι η αποστολή της Κ. Μπαμπαλίτη περιγράφεται επακριβώς στα έγγραφα αυτά. Υπογραμμίζει, ειδικότερα, ότι από την αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων της Κ. Μπαμπαλίτη προκύπτει ότι η τελευταία μετείχε στη στατιστική ανάλυση δεδομένων, τη δημιουργία βάσεως δεδομένων και την ανάλυσή τους. Κατά τον επιτόπιο όμως έλεγχο, οι επιθεωρητές της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι όλα τα δεδομένα, οι αναλύσεις, τα σχέδια και το κείμενο της τεχνικής έκθεσης είχαν καταγραφεί στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Αυτό αποδεικνύει ότι η Κ. Μπαμπαλίτη εκτέλεσε πράγματι τα καθήκοντα αυτά και

ότι η αμοιβή που εισέπραξε ήταν δικαιολογημένη. Επιπλέον, από την αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων της Κ. Μπαμπαλίτη προκύπτει ότι της ανατέθηκαν εκ των υστέρων τα καθήκοντα της καταρτίσεως και της διαβιβάσεως όλων των παραστατικών για τις δαπάνες του προγράμματος στην επιτροπή ερευνών.

85 Όσον αφορά την έκτη παρατυπία, το προσφεύγον αναφέρεται στα συνημμένα στο έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999 έντυπα σχετικά με τα έξοδα ταξιδίου, καθώς και στις εξηγήσεις που περιέχονται στις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας. Κατά την άποψή του, από αυτά προκύπτει ότι η Κ. Μπαμπαλίτη, ως δασολόγος, χρειάστηκε να μετακινηθεί για τις δραστηριότητές της στις προβλεπόμενες από το σχέδιο τοποθεσίες, μεταξύ άλλων για να παρατηρήσει τις πιλοτικές επιφάνειες, να ελέγξει τα δεδομένα και να συλλέξει νέα στοιχεία με σκοπό την καταγραφή και την ανάλυσή τους.

86 Η καθής υποστηρίζει, όσον αφορά την τρίτη παρατυπία σχετικά με την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη, ότι οι συμβάσεις εργασίας της δεν προσδιορίζουν με επαρκή ακρίβεια τα καθήκοντα που της ανατέθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος. Κατά την Επιτροπή, τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος δεν μπορούν να γίνουν δεκτά, δεδομένου ότι ούτως δεν μπορεί να επαληθευτεί αν οι σχετικές υπηρεσίες ήταν αναγκαίες για την υλοποίηση του προγράμματος, αν οι υπηρεσίες κάθε προσληφθέντος υπαλλήλου πράγματι παρασχέθηκαν και, κατά συνέπεια, αν οι δηλωθείσες δαπάνες συνδέονται άμεσα με τις συγκεκριμένες ανάγκες του προγράμματος. Υπό τις συνθήκες αυτές, η καθής φρονεί ότι δεν προσκομίστηκε καμία έκθεση και καμία απόδειξη για τις υπηρεσίες που παρέσχε η Κ. Μπαμπαλίτη.

87 Σχετικά με την έκτη παρατυπία που αφορά τα έξοδα μετακινήσεως της Κ. Μπαμπαλίτη, η καθής παρατηρεί, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι δεν έλαβε κανένα δικαιολογητικό έγγραφο. Κατόπιν γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η καθής δέχθηκε ωστόσο ότι είχε σφάλει και ότι είχε πράγματι λάβει, κατά τη διοικητική διαδικασία, τα έντυπα σχετικά με τα έξοδα ταξιδίου που επικαλείται το προσφεύγον. Εντούτοις, θεωρεί ότι, λόγω του ότι αυτά είναι επιγραμματικά και δεν συνοδεύονται από καμία έκθεση που να περιγράφει επακριβώς τα εκτελεσθέντα

καθήκοντα, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως απόδειξη του ότι η Κ. Μπαμπαλίτη μετακινήθηκε πράγματι για τις ανάγκες του προγράμματος. Τέλος, η καθής παρατηρεί ότι δεν υπάρχουν δικαιολογητικά σχετικά με τα έξοδα ξενοδοχείου και διαμονής.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Επί της τρίτης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη

Εισαγωγή

88 Όπως επισημάνθηκε στις σκέψεις 65 και 66 ανωτέρω, σύμφωνα με τους όρους της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, το προσφεύγον όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να υποβάλει στην Επιτροπή δικαιολογητικά και εξηγήσεις που να αποδεικνύουν ότι υπήρχε άμεση σχέση μεταξύ της καταλογισθείσας στο σχέδιο αμοιβής της Κ. Μπαμπαλίτη και της εκτελέσεως των διαφόρων δράσεων του σχεδίου, καθώς και ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο για την επίτευξη του σκοπού του σχεδίου.

89 Βάσει αυτού πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας, στην ένατη αιτιολογική σκέψη, τρίτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη δεν μπορούσε να καταλογιστεί στο σχέδιο, δεδομένου ότι «κατά τη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου δεν παρουσιάστηκε στους επιθεωρητές της Επιτροπής καμία έκθεση δραστηριότητας που να δικαιολογεί τις υπηρεσίες της Κ. Μπαμπαλίτη» και ότι «οι συμπληρωματικές πληροφορίες που απέστειλε ο δικαιούχος δεν επιτρέπουν την αιτιολόγηση του δηλωθέντος ποσού σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου».

90 Συναφώς, πρέπει να συνοψιστούν τα σχετικά πραγματικά περιστατικά όπως προκύπτουν από τη δικογραφία.

Σύνοψη των σχετικών πραγματικών περιστατικών

91 Κατ' αρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι, στο σημείο 7 του παραρτήματος 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, το σχέδιο προέβλεπε, για καθεμία από τις δράσεις, έξοδα προσωπικού για την πρόσληψη «βοηθών» και «διοικητικού προσωπικού».

92 Στις 9 Ιουλίου 1998, όταν η Επιτροπή γνωστοποίησε στο προσφεύγον ότι επρόκειτο να πραγματοποιήσει έλεγχο όλων γενικώς των σχεδίων, περιλαμβανομένου και του δικού του, κάλεσε το προσφεύγον να της αποστείλει, μεταξύ άλλων, «κατάλογο όλων των δικαιολογητικών εγγράφων που αφορούν τις επιλέξιμες δαπάνες που [είχε πραγματοποιήσει] στο πλαίσιο του σχεδίου, ομαδοποιημένες ανά τύπο δαπάνης», καθώς και «επικυρωμένο αντίγραφο κάθε δικαιολογητικού δαπάνης που αφορά το σχέδιο». Απαντώντας στο έγγραφο αυτό, στις 29 Ιουλίου 1998, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή διάφορους πίνακες σχετικούς με τις καταλογισθείσες δαπάνες. Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργήθηκε από 9 έως 12 Νοεμβρίου 1998.

93 Ακολούθως, με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1999, η Επιτροπή ζήτησε από το προσφεύγον να προσκομίσει, μεταξύ άλλων, «κατάλογο όλων των δικαιολογητικών εγγράφων σχετικά με την αίτηση πληρωμής [της δεύτερης προκαταβολής], ομαδοποιημένων ανάλογα με κάθε ενέργεια και επιμέρους ενέργεια που προβλέπει το σημείο 7 του παραρτήματος 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, ο οποίος έπρεπε να συνταχθεί κατά τρόπο που να είναι δυνατός ο άμεσος σύνδεσμος με τη δήλωση δαπανών και τα προηγουμένως προσκομισθέντα τιμολόγια», «αναλυτική έκθεση των ενεργειών των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα (καθήκοντα, εκτελεσθείσες εργασίες, δαπανηθείς χρόνος), προκειμένου να αξιολογηθούν τα έξοδα προσωπικού που είχαν καταλογιστεί στο σχέδιο (μισθοί και κοινωνικές εισφορές, συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, οδοιπορικά έξοδα και έξοδα καταλύματος)» και «αντίγραφο των συμβάσεων εργασίας όλων των προσώπων που μετείχαν στις εργασίες στις διάφορες τοποθεσίες του σχεδίου».

94 Απαντώντας με έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή, όσον αφορά την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη, πρώτον, πίνακα που παρουσίαζε, για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 1996 έως 31 Οκτωβρίου 1998, για κάθε δράση, τον αριθμό των μηνών κατά τους οποίους η Κ. Μπαμπαλίτη εισέπραξε αμοιβή, καθώς και το μηνιαίο και το συνολικό ποσό των αμοιβών αυτών. Επιπλέον, ο πίνακας αυτός ανέφερε, όσον αφορά τα καθήκοντα, ότι η Κ. Μπαμπαλίτη εργαζόταν ως «βοηθός».

95 Δεύτερον, το προσφεύγον υπέβαλε στην Επιτροπή «αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων» στην οποία οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη περιγράφονταν ως εξής:

«Μπαμπαλίτη Κωνσταντίνα. Δασολόγος. Συμμετείχε στον σχεδιασμό της μεθοδολογίας δειγματοληψίας και στην καταχώριση των δεδομένων, καθώς και στη δημιουργία τράπεζας δεδομένων στον υπολογιστή του κεντρικού γραφείου. Επεξεργάζεται στατιστικά όλα τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από τις πιλοτικές επιφάνειες και συμμετείχε στην προπαρασκευή της ενδιάμεσης τεχνικής έκθεσης. Μεταβαίνει στις πιλοτικές επιφάνειες βοηθώντας στον καθορισμό της σημασίας των διαφόρων καθηκόντων για το πρόγραμμα και στη συγκέντρωση στοιχείων. Εργάζεται διαρκώς για την προετοιμασία των δικαιολογητικών εγγράφων για κάθε πληρωμή και δαπάνη, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τους κανονισμούς της επιτροπής [ερευνών].»

96 Τρίτον, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή αντίγραφο των συμβάσεων εργασίας της Κ. Μπαμπαλίτη, στις οποίες αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, ο τίτλος του σχεδίου καθώς και, με εξαίρεση μία από τις συμβάσεις αυτές, η περιγραφή των καθηκόντων της ενδιαφερομένης ως εξής: «ανάλυση δεδομένων και έργο γραφιστικής».

97 Στο έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας η Επιτροπή επισήμανε τα εξής:

«2.1 Στη διάρκεια του επιτόπιου ελέγχου, καμία έκθεση δραστηριότητας η οποία να αιτιολογεί τις παροχές της Κ. Μπαμπαλίτη δεν υποβλήθηκε στους επιθεωρητές

της Επιτροπής. Από την εξέταση της σύμβασής της, [..] προκύπτει ότι προσελήφθη για να εκτελεί καθήκοντα ανάλυσης των δεδομένων και έργο γραφιστικής. Καμία άλλη δραστηριότητα δεν προβλέπεται στη σύμβαση.

2.2 Οι συμπληρωματικές πληροφορίες που στάλθηκαν από τον δικαιούχο στις 12 [Μαΐου] 1999 εκθέτουν συνοπτικά τα καθήκοντα τα οποία ανέλαβε η Κ. Μπαμπαλίτη, στο πλαίσιο του έργου, τα οποία δεν ανταποκρίνονται εξ ολοκλήρου στην περιγραφή των προβλεπομένων στη σύμβασή της καθηκόντων και, άλλωστε, δεν επιτρέπουν να αιτιολογηθεί το δηλωθέν ποσό.»

98 Στις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας το προσφεύγον απάντησε, κατ' ουσίαν, ότι για την πρόσληψη της Κ. Μπαμπαλίτη τηρήθηκε η νόμιμη εθνική διαδικασία και ότι οι σχετικές συμβάσεις τέθηκαν στη διάθεση των ελεγκτών κατά τον επιτόπιο έλεγχο. Το προσφεύγον εξήγησε ότι, στις συμβάσεις αυτές, τα καθήκοντα περιγράφονται πάντοτε συνοπτικά, αλλά ο υπεύθυνος του σχεδίου έχει το δικαίωμα και την ευθύνη, όπως αναφέρεται στη σύμβαση, να χρησιμοποιεί το προσωπικό που απασχολείται στο σχέδιο κατά τον πιο ορθολογικό τρόπο ανάλογα με τα προσόντα του και τις υφιστάμενες ανάγκες.

99 Επιπλέον, το προσφεύγον περιέγραψε, λεπτομερέστερα και πληρέστερα σε σχέση με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο, τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη, την ειδική της εκπαίδευση ως δασολόγου και τη σχετική επαγγελματική της πείρα, καθώς και τα καθήκοντα που εκτέλεσε η ενδιαφερόμενη στο πλαίσιο του σχεδίου. Το προσφεύγον ανέφερε, μεταξύ άλλων, συναφώς ότι, από τον Μάρτιο του 1997 έως τον Φεβρουάριο του 1998, η Κ. Μπαμπαλίτη «πήρε μέρος στον σχεδιασμό των πιλοτικών επιφανειών, στη μεθοδολογία δειγματοληψίας, στη σύνταξη οδηγιών λήψης στοιχείων και τον τρόπο δημιουργίας τράπεζας δεδομένων όλων των πληροφοριών από τις 6 πιλοτικές επιφάνειες συνολικής έκτασης 360 στρεμμάτων». Το προσφεύγον εξήγησε, επίσης, ότι «η Κ. Μπαμπαλίτη επεξεργάστηκε στατιστικά όλα τα δεδομένα (μετρήσεις χιλιάδων φυτών από τις έξι πιλοτικές επιφάνειες), τα οποία παρουσιάστηκαν και με γραφικές παραστάσεις στην ενδιάμεση έκθεση προόδου» και ότι, επιπλέον, «τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από τις πιλοτικές επιφάνειες αναλύθηκαν με διά-

φορους τρόπους πολυμεταβλητής στατιστικής μεθοδολογίας, για την παρουσίασή τους υπό τη μορφή δημοσιευμάτων σε έγκριτα περιοδικά ή συνέδρια». Το προσφεύγον εξήγησε ότι «η Κ. Μπαμπαλίτη, ως μοναδική δασολόγος βοηθός, συμμετείχε σε δειγματοληπτικούς ελέγχους διαφόρων ενεργειών, ιδιαίτερα δε στην επαλήθευση δεδομένων μετρήσεων φυτών που είχαν καταγραφεί».

100 Περαιτέρω, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον δήλωσε ότι η Κ. Μπαμπαλίτη ήταν υπεύθυνη για την «προετοιμασία όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών και εγγράφων για τις μετακινήσεις όλου του προσωπικού, την προμήθεια αναλώσιμων υλικών, την απασχόληση εργατών στις πιλοτικές επιφάνειες καθώς και ειδικών επιστημόνων», ότι είχε μετάσχει «στη σύνταξη συμβάσεων εκτέλεσης έργου και λοιπών πιστοποιητικών που υποβάλλονται στην [ε]πιτροπή [...] για έγκριση» και ότι «είχε αναλάβει την υποβολή των δικαιολογητικών που αφορούσαν τις εγκεκριμένες από την [ε]πιτροπή δαπάνες». Το προσφεύγον κατέληξε ότι «η εκτέλεση του έργου ήταν αδύνατη χωρίς τη συνεχή απασχόληση ενός βοηθού».

101 Τέλος, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή ακολούθησε την προεκτεθείσα στη σκέψη 82 ανάλυση.

Ανάλυση των πραγματικών περιστατικών

102 Κατ' αρχάς, από την προηγούμενη έκθεση των πραγματικών περιστατικών προκύπτει ότι, μολονότι σύμφωνα με τα στοιχεία της δικογραφίας, όπως στην ένατη αιτιολογική σκέψη, τρίτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, πράγματι «κατά τον επιτόπιο έλεγχο» δεν υποβλήθηκε στους επιθεωρητές της Επιτροπής καμία έκθεση σχετική με τις δραστηριότητες της Κ. Μπαμπαλίτη, ωστόσο στη συνέχεια το προσφεύγον προσκόμισε, με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφό του, περιγραφή των καθηκόντων που είχε εκτελέσει η Κ. Μπαμπαλίτη στο πλαίσιο του

σχεδίου. Επομένως, από το γεγονός και μόνον ότι η έκθεση αυτή δεν ήταν διαθέσιμη κατά τον επιτόπιο έλεγχο δεν μπορεί να συναχθεί η ύπαρξη παρατυπίας, καθότι το προσφεύγον προσκόμισε, στη συνέχεια της διοικητικής διαδικασίας, επαρκή δικαιολογητικά και εξηγήσεις για να δικαιολογήσει τα έξοδα αυτά.

103 Ακολούθως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή επέκρινε την αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων που είχε επισυναφθεί στο από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο. Συγκεκριμένα επισήμανε, πρώτον, ότι η έκθεση αυτή περιείχε «συνοπτική [μόνον] έκθεση των καθηκόντων που ανέλαβε η Κ. Μπαμπαλίτη» και, δεύτερον, ότι τα καθήκοντα που περιγράφηκαν «δεν [ανταποκρίνονταν] εξ ολοκλήρου στην περιγραφή των προβλεπόμενων στη σύμβασή της καθηκόντων». Με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή επανέλαβε την κριτική της επισημαίνοντας, όσον αφορά το πρώτο από τα προαναφερθέντα ζητήματα, ότι τα συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία που απέστειλε το προσφεύγον δεν παρείχαν τη δυνατότητα αιτιολογήσεως του δηλωθέντος ποσού σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου. Αντιθέτως, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε ούτε το υποστατό των υπηρεσιών που παρέσχε η Κ. Μπαμπαλίτη ούτε αυτή καθ' εαυτή την αποδεικτική ισχύ των εγγράφων που προσκόμισε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία.

104 Επομένως, πρέπει να εξεταστεί αν η σχετική με την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη κριτική της Επιτροπής ως προς τα δύο αυτά σημεία ήταν βάσιμη.

— Επί της πρώτης κριτικής που αντλείται από το ότι το προσφεύγον δεν υπέβαλε στην Επιτροπή επαρκώς λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητα της Κ. Μπαμπαλίτη

105 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, απαντώντας στο έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας με τις παρατηρήσεις του επ' αυτού, το προσφεύγον περιέγραψε ουσιαστικά εις βάθος τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη.

106 Συναφώς, από το σημείο 4 του παραρτήματος 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής προκύπτει ότι οι πέντε πρώτες δράσεις του σχεδίου — δράσεις που έπρεπε να πραγματοποιηθούν κατά τους δεκατέσσερις πρώτους μήνες της εφαρμογής του — αφορούσαν κυρίως την επιλογή των αγροτεμαχίων, τη διαμόρφωση των αγροτεμαχίων αυτών από απόψεως υποδομών (περιφράξεις και διάνοιξη δρόμων πρόσβασης), την απογραφή της βλάστησης που απαντάται στα αγροτεμάχια αυτά, τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την αναδάσωσή τους (αραίωση, απομάκρυνση της βλάστησης) και τη συλλογή των στατιστικών στοιχείων.

107 Από την περιγραφή των καθηκόντων που διαβιβάστηκε στην Επιτροπή προκύπτει ότι η Κ. Μπαμπαλίτη πραγματοποίησε διάφορες εργασίες άμεσα συνδεόμενες με τους σκοπούς του σχεδίου. Συγκεκριμένα, προκύπτει κατ' ουσίαν ότι η Κ. Μπαμπαλίτη επέβλεψε τον σχεδιασμό των πιλοτικών επιφανειών, προετοίμασε και πραγματοποίησε τη συλλογή δεδομένων σχετικών με τα στοιχεία που προέκυψαν από τις έξι πιλοτικές επιφάνειες, επεξεργάστηκε στατιστικά τα δεδομένα αυτά, μετείχε στον δειγματοληπτικό έλεγχο των διαφόρων δράσεων και πραγματοποίησε διάφορες διοικητικές εργασίες σχετικές με την υλοποίηση διαφόρων δράσεων του σχεδίου από άλλους συνεργάτες και από εξωτερικές επιχειρήσεις. Περαιτέρω, το προσφεύγον ανέφερε ότι η περιγραφή των καθηκόντων αφορούσε την περίοδο από τον Μάρτιο του 1997 μέχρι τον Φεβρουάριο του 1998. Επιπλέον, πρέπει να υπομνησθεί ότι, όσον αφορά την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη, το προσφεύγον υπέβαλε στην Επιτροπή πίνακα συνημμένο με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο, ο οποίος περιελάμβανε, για την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου 1996 έως 31 Οκτωβρίου 1998, για κάθε ενέργεια, τον αριθμό των μηνών κατά τους οποίους η Κ. Μπαμπαλίτη εισέπραξε αμοιβή, καθώς και το μηνιαίο και το συνολικό ποσό των αμοιβών αυτών.

108 Δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να υποκαταστήσει την εκτίμηση του σ' εκείνη της Επιτροπής ως προς το αν, διαβιβάζοντας λεπτομερέστερη περιγραφή των καθηκόντων με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον απέδειξε επαρκώς, όπως όφειλε (βλ. σκέψη 88 ανωτέρω), ότι υπήρχε άμεσος δεσμός μεταξύ, αφενός, των δαπανών για την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη και, αφετέρου, των διαφόρων ενεργειών του σχεδίου, καθώς και ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

109 Επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση, ήτοι ότι το προσφεύγον δεν υπέβαλε «καμία έκθεση δραστηριοτήτων που να αιτιολογεί τις παροχές της Κ. Μπαμπαλίτη» και ότι «οι συμπληρωματικές πληροφορίες που στάλθηκαν από τον δικαιούχο [...] δεν επιτρέπουν να αιτιολογηθεί το δηλωθέν ποσό σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου», συμπέρασμα που δεν συνοδεύτηκε από καμία ανάλυση των σχετικών στοιχείων.

110 Αντιθέτως, από την προηγούμενη ανάλυση προκύπτει ότι το προσφεύγον προσκόμισε αναλυτικά στοιχεία προκειμένου να αποδείξει, αφενός, ότι υπήρχε άμεσος δεσμός μεταξύ των σχετικών με την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη δαπανών και των διαφόρων δράσεων του σχεδίου και, αφετέρου, ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

111 Απαντώντας στις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου σχετικά με το ποια συμπληρωματικά στοιχεία έπρεπε να προσκομίσει συναφώς το προσφεύγον, η καθής επισήμανε ότι το προσφεύγον όφειλε να προσκομίσει «λεπτομερείς εκθέσεις από τις οποίες να φαίνονται μηνιαίως ή κατά περιόδους οι συγκεκριμένες εργασίες και πρόοδοι της Κ. Μπαμπαλίτη, έτσι ώστε να μπορούν να ελεγχθούν και να δικαιολογηθούν οι μηνιαίες παροχές που της χορηγήθηκαν».

112 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ζητήσει τέτοιου είδους πληροφοριακά στοιχεία από τους δικαιούχους κοινοτικής συνδρομής, αν τα θεωρεί αναγκαία για να κρίνει την ορθή εκτέλεση του σχεδίου. Συγκεκριμένα, μπορεί να κριθεί αναγκαία για τον έλεγχο του άμεσου δεσμού μεταξύ των εξόδων προσωπικού που έχουν καταλογιστεί στο σχέδιο και των διαφόρων δράσεων που αυτό προβλέπει, καθώς και του αν οι δαπάνες αυτές είναι οι ενδεδειγμένες για την επίτευξη των σκοπών του εν λόγω σχεδίου, η προσκόμιση εκθέσεων που να περιέχουν για κάθε μήνα ή για οποιαδήποτε άλλη συγκεκριμένη περίοδο αναλυτικά πληροφοριακά στοιχεία όσον αφορά την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του χρηματοδοτούμενου με κοινοτικούς πόρους σχεδίου.

113 Εξάλλου, ο δικαιούχος της συνδρομής, ως υπεύθυνος για τη διαχείριση του σχεδίου, είναι, κατ' αρχήν, αυτός που μπορεί καλύτερα να γνωρίζει ποια πληροφοριακά στοιχεία πρέπει να παράσχει στην Επιτροπή για να αιτιολογήσει τις δαπάνες που καταλογίστηκαν στο σχέδιο (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 14ης Ιουλίου 1997, Τ-81/95, Interhotel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1265, σκέψη 47).

114 Εντούτοις, όσον αφορά την υπό κρίση περίπτωση, πρέπει να σημειωθεί ότι, με το μοναδικό έγγραφο στο οποίο η Επιτροπή διευκρίνισε εν τινι μέτρω το περιεχόμενο που έπρεπε να έχουν οι εκθέσεις αυτές, ήτοι στο έγγραφο της 21ης Απριλίου 1999 (βλ. σκέψη 93 ανωτέρω), ζήτησε από το προσφεύγον να της προσκομίσει έκθεση που να αναφέρει τα ασκούμενα καθήκοντα, τις εκτελεσθείσες εργασίες και τον δαπανηθέντα χρόνο. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο και με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον προσκόμισε αναλυτικά πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις αρμοδιότητες, τα καθήκοντα και τον χρόνο που δαπάνησε η Κ. Μπαμπαλίτη.

115 Το προσφεύγον απάντησε ούτως, στο πλαίσιο της υποχρεώσεως εντιμότητας που υπέχει και η οποία απορρέει από την υποχρέωση υλοποιήσεως του σχεδίου σε πνεύμα συνεργασίας και αμοιβαίας εμπιστοσύνης, στις αιτήσεις της Επιτροπής για την παροχή πληροφοριακών στοιχείων όσον αφορά τις ενέργειες της Κ. Μπαμπαλίτη. Ναι μεν η Επιτροπή, όπως διαπιστώθηκε με τη σκέψη 112 ανωτέρω, είχε δικαίωμα να ζητήσει περαιτέρω πληροφοριακά στοιχεία, για παράδειγμα αυτά που αναφέρονται στις απαντήσεις της προς τις γραπτές ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, ωστόσο, αφενός το προσφεύγον είχε ήδη προσκομίσει συναφώς αναλυτικά στοιχεία και, αφετέρου, από κανένα από τα στοιχεία της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι το προσφεύγον δεν ήταν σε θέση να ικανοποιήσει τέτοιου είδους αιτήματα ή ότι δεν ήταν διατεθειμένο να το πράξει, αν του τα είχαν απευθύνει εγκαίρως κατά τη διοικητική διαδικασία.

116 Αν, σε μια τέτοια ειδική περίπτωση, η Επιτροπή θεωρούσε ότι, για την κατάλληλη εξέταση του σχεδίου, χρειαζόταν πιο συγκεκριμένα στοιχεία από τα ήδη προσκομισθέντα, έπρεπε να ενημερώσει τον δικαιούχο με επαρκή ακρίβεια ώστε να του δώσει τη δυνατότητα, πριν από το πέρας της διαδικασίας και την κατάργηση της συνδρομής, να τα προσκομίσει στην Επιτροπή (βλ. σκέψεις 47 και 48 ανωτέρω).

Πράγματι, εναπόκειται ασφαλώς στον δικαιούχο της συνδρομής να αποδείξει στην Επιτροπή ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες είναι δικαιολογημένες σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου. Ομοίως, ως υπεύθυνο για τη διαχείριση του σχεδίου, το προσφεύγον ήταν, κατ' αρχήν, σε καλύτερη θέση να γνωρίζει ποια πληροφοριακά στοιχεία έπρεπε να προσκομίσει στην Επιτροπή (βλ. σκέψη 113 ανωτέρω). Όπως όμως προκύπτει από τις σκέψεις 105 έως 107 ανωτέρω, στην υπό κρίση περίπτωση το προσφεύγον είχε απαντήσει λεπτομερώς στις αιτήσεις της Επιτροπής. Αν, ωστόσο, σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή θεωρούσε παρ' ολ' αυτά ότι χρειαζόταν συμπληρωματικά στοιχεία για να επαληθεύσει την ορθή εκτέλεση του σχεδίου, όφειλε να του δώσει επαρκώς συγκεκριμένες ενδείξεις όσον αφορά τα στοιχεία που χρειαζόταν και δεν μπορούσε να περιοριστεί στην απόρριψη των προσκομισθέντων στοιχείων ως ανεπαρκών, διότι άλλως θα καθιστούσε αδύνατη την εκ μέρους του προσφεύγοντος προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων.

117 Συνεπώς, δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν παρέσχε επαρκώς ακριβείς ενδείξεις, δεν μπορούσε με την προσβαλλόμενη απόφαση βασίμως να προσάψει στο προσφεύγον ότι δεν της υπέβαλε επαρκώς αναλυτική έκθεση όσον αφορά τη δραστηριότητα της Κ. Μπαμπαλίτη, προκειμένου να δικαιολογήσει τον καταλογισμό της αμοιβής της στο σχέδιο, ούτε ότι τα συμπληρωματικά πληροφοριακά στοιχεία που της απέστειλε κατά τη διοικητική διαδικασία δεν παρείχαν τη δυνατότητα δικαιολογήσεως του δηλωθέντος ποσού.

— Επί της δεύτερης κριτικής που αντλείται από το γεγονός ότι οι δραστηριότητες που περιγράφονταν στο έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999 δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη, όπως αυτά μνημονεύονται στις συμβάσεις εργασίας της

118 Πρέπει να σημειωθεί ότι, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον έδωσε, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες δύο εξηγήσεις: αφενός, το προσφεύγον εξήγησε ότι, κανονικά, οι συναπτόμενες συμβάσεις περιέχουν συνοπτική μόνον περιγραφή των καθηκόντων των οικείων υπαλλήλων και ότι ο Κ. Πανέτσος είχε, βάσει της συμβάσεως, το δικαίωμα και την ευθύνη να συγκεκριμενοποιήσει περαιτέρω τα καθήκοντα αυτά προκειμένου το σχέδιο να εκτελεστεί υπό τις καλύτερες δυνατές συνθήκες· αφετέρου, το προσφεύγον περιέγραψε

λεπτομερώς και πλήρως τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη εξηγώντας ότι, σε αντίθεση προς ό,τι προκύπτει εκ πρώτης όψεως από τη σύντομη περιγραφή καθηκόντων στη σύμβαση, η ενδιαφερόμενη είχε μεγάλο φάσμα καθηκόντων στο πλαίσιο του σχεδίου (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω).

119 Συνεπώς, κατά τη διοικητική διαδικασία, το προσφεύγον απέδειξε στην Επιτροπή ότι η συμβατική σχέση με την Κ. Μπαμπαλίτη δεν περιοριζόταν μόνο στα καθήκοντα που προέκυπταν από το κείμενο των συμβάσεων εργασίας της.

120 Πάντως, σε μια τέτοια περίπτωση, η Επιτροπή δεν μπορούσε, χωρίς να αναλύσει τα πληροφοριακά στοιχεία που της προσκόμισε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία, να αρνηθεί την αποδεικτική αξία του συνόλου των στοιχείων που της προσκόμισε το προσφεύγον σχετικά με τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη, εκτός από τις συμβάσεις εργασίας της, εμμένοντας μόνο στη συλλογιστική που διατύπωσε στο έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας.

121 Συνεπώς, η Επιτροπή κακώς προσήψε στο προσφεύγον ότι οι περιγραφόμενες στο από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο δραστηριότητες της Κ. Μπαμπαλίτη δεν ανταποκρίνονταν στα προβλεπόμενα στις συμβάσεις εργασίας της καθήκοντα.

122 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την τρίτη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

β) Επί της έκτης παρατυπίας σχετικά με τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη

123 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο σημείο 2 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η Επιτροπή επισήμανε ότι «τα έξοδα [...] ταξιδιού πρέπει να έχουν άμεση σχέση με την εκτέλεση της δράσεως και ότι τα ποσά τους θα πρέπει να επιτρέπουν την κάλυψη των εξόδων της δράσεως».

124 Συνεπώς, το προσφεύγον όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να προσκομίσει στην Επιτροπή έγγραφα που να αποδεικνύουν την άμεση σχέση μεταξύ των εξόδων αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη και της εκτελέσεως των διαφόρων προβλεπόμενων στο σχέδιο δράσεων, καθώς και ότι το ποσό των δαπανών αυτών ήταν το ενδεδειγμένο για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

125 Επομένως, βάσει αυτού πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη δεν μπορούσαν να καταλογιστούν στο σχέδιο λόγω του ότι, λαμβανομένης υπόψη της περιγραφής των καθηκόντων της ενδιαφερομένης στις συμβάσεις εργασίας της, δεν δικαιολογούνταν η μετάβασή της στις τοποθεσίες του σχεδίου εν είδει αποστολής και το προσφεύγον δεν είχε υποβάλει έγγραφα που να δικαιολογούν τη διενέργεια αποστολών για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

126 Συναφώς, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, με τα από 9 Ιουλίου 1998 και 21 Απριλίου 1999 έγγραφα, η Επιτροπή ζήτησε από το προσφεύγον να της προσκομίσει, μεταξύ άλλων, δικαιολογητικά για όλες τις δαπάνες που είχαν καταλογιστεί στο σχέδιο (βλ. σκέψεις 92 και 93 ανωτέρω), καθώς και τις συμβάσεις εργασίας της Κ. Μπαμπαλίτη. Με το από 12 Μαΐου 1999 έγγραφο, το προσφεύγον υπέβαλε συνημμένα στην Επιτροπή, όσον αφορά τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη, εκτός από την αναλυτική έκθεση δραστηριοτήτων και τις προαναφερθείσες στις σκέψεις 95 και 96 συμβάσεις εργασίας, πίνακα με τίτλο «Ταξινόμηση των οδοιπορικών εξόδων ανάλογα με τις διάφορες δράσεις».

127 Ακολούθως, με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, όσον αφορά τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη, η Επιτροπή επισήμανε τα εξής:

«Δεδομένου ότι τα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη συνίσταντο στην ανάλυση των δεδομένων και την πραγματοποίηση εργασιών γραφιστικής, δεν φαίνεται αιτιολογημένη η ανάγκη να μεταβεί σε αποστολή.»

128 Με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον επισήμανε (βλ. σκέψη 99 ανωτέρω) ότι η Κ. Μπαμπαλίτη είχε καθήκοντα δασολόγου και μνημόνευσε διάφορες εργασίες που της είχαν ανατεθεί εκτός από εκείνες που προβλέπονταν ρητά στις συμβάσεις εργασίας της. Το προσφεύγον έκρινε ότι, κατά συνέπεια, οι μετακινήσεις της ενδιαφερομένης ήταν αναγκαίες για την υλοποίηση του σχεδίου. Επιπλέον, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή, ως δικαιολογητικά, τα σχετικά με τις μετακινήσεις της Κ. Μπαμπαλίτη έντυπα που είχε υπογράψει ο Κ. Πανέτσος και επί των οποίων είχε βεβαιώσει ο ίδιος το αληθές των σχετικών πληροφοριακών στοιχείων.

129 Κατ' αρχάς, από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η περιγραφή των καθηκόντων, όπως περιέχεται στις συμβάσεις εργασίας της Κ. Μπαμπαλίτη και μόνο, μπορεί ασφαλώς να γεννήσει αμφιβολίες ως προς την αναγκαιότητα μεταβάσεως της Κ. Μπαμπαλίτη στις διάφορες τοποθεσίες του σχεδίου εν είδει αποστολής. Συγκεκριμένα, όπως διαπιστώθηκε στη σκέψη 96 ανωτέρω, στις εν λόγω συμβάσεις εργασίας αναφερόταν μόνον ότι η Κ. Μπαμπαλίτη ήταν αρμόδια για αναλύσεις δεδομένων και έργα γραφιστικής, καθήκοντα που, εκ πρώτης όψεως, δεν απαιτούν τη μετάβαση του ενδιαφερομένου στις διάφορες τοποθεσίες, πράγμα εξάλλου που το προσφεύγον δεν αμφισβητεί.

130 Εντούτοις, όπως διαπιστώθηκε με τις σκέψεις 95 και 103 ανωτέρω, με το από 12 Μαΐου έγγραφο και με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον παρέσχε στην Επιτροπή λεπτομερή και πλήρη περιγραφή των καθηκόντων της Κ. Μπαμπαλίτη. Απέδειξε ούτως, κατά τη διοικητική

διαδικασία, ότι η συμβατική σχέση με την Κ. Μπαμπαλίτη δεν περιοριζόταν μόνο στα καθήκοντα που προβλέπονταν στις συμβάσεις εργασίας της (βλ. σκέψη 119 ανωτέρω).

131 Με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας και με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη της τα στοιχεία αυτά αλλά περιορίστηκε να επαναλάβει τον ισχυρισμό ότι δεν υπήρχε αντιστοιχία μεταξύ των προβλεπομένων στη σύμβαση και των εκτελεσθέντων καθηκόντων.

132 Ασφαλώς, η έλλειψη αντιστοιχίας μεταξύ των καθηκόντων που προβλέπει η σύμβαση εργασίας ενός προσώπου που εργάζεται για σχέδιο χρηματοδοτούμενο με κοινοτικούς πόρους και των καθηκόντων που πράγματι εκτέλεσε το πρόσωπο αυτό, για τα οποία καταλογίζονται οι σχετικές δαπάνες, μπορεί να συνιστά ένδειξη υπάρξεως παρατυπίας υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, εφόσον δεν παρέχει τη δυνατότητα να ελεγχθεί η ανάγκη αναλήψεως των δαπανών αυτών για την υλοποίηση του σχεδίου. Επομένως, κατ' αρχήν, ορθώς η Επιτροπή προέβαλε το γεγονός αυτό κατά τη διοικητική διαδικασία, προκειμένου να επιτρέψει στο προσφεύγον να παράσχει εξηγήσεις επ' αυτού. Η Επιτροπή μπορούσε επίσης να διευκρινίσει, για παράδειγμα με τους όρους που επισυνάπτονται στις αποφάσεις περί χορηγήσεως συνδρομής, ότι η λεπτομερής περιγραφή των καθηκόντων των προσώπων που εργάζονται για το σχέδιο — περιγραφή που οι δικαιούχοι οφείλουν, εν πάση περιπτώσει, να προσκομίσουν (βλ. σκέψη 124 ανωτέρω) — έπρεπε οπωσδήποτε να περιλαμβάνεται και στις συμβάσεις εργασίας τους.

133 Εν προκειμένω ωστόσο, πρώτον, η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής δεν περιείχε καμία σχετική διευκρίνιση. Δεύτερον, το προσφεύγον απέδειξε κατά τη διοικητική διαδικασία ότι η συμβατική σχέση με την Κ. Μπαμπαλίτη δεν περιοριζόταν μόνο στα καθήκοντα που περιγράφονταν στις συμβάσεις εργασίας. Επομένως, στηριζόμενη απλώς και μόνο στο γεγονός ότι τα προβλεπόμενα στις συμβάσεις εργασίας της Κ. Μπαμπαλίτη καθήκοντα δεν αντιστοιχούσαν στις περιγραφόμενες δραστηριότητες, η Επιτροπή δεν προέβη σε κατάλληλη εξέταση της υλοποιήσεως του σχεδίου υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί (βλ. σκέψη 47 ανωτέρω), πριν από το πέρας της διαδικασίας, εφόσον δεν έλαβε υπόψη τις εξηγήσεις που παρέσχε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία.

134 Επιπλέον, όσον αφορά τα σχετικά με τις μετακινήσεις της Κ. Μπαμπαλίτη έντυπα που, όπως δέχτηκε η καθής κατόπιν γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, το προσφεύγον πράγματι διαβίβασε κατά τη διοικητική διαδικασία, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα δικαιολογητικά αυτά περιείχαν τον τίτλο του σχεδίου, το όνομα της Κ. Μπαμπαλίτη, τις ημερομηνίες και τον αριθμό των ημερών μετακινήσεως, τις τοποθεσίες όπου πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις καθώς και, εκτός από δύο από τα έντυπα αυτά, περιγραφή του σκοπού των σχετικών μετακινήσεων. Στα έντυπα αυτά αναφερόταν ότι στις τοποθεσίες αυτές η Κ. Μπαμπαλίτη είχε προβεί στην «επιλογή φυτειών και καμένων περιοχών», την «οριοθέτηση πειραματικών τεμαχίων», την «επίβλεψη αραιώσεων» ή την «επίβλεψη κατασκευής περίφραξης».

135 Με το υπόμνημα αντικρούσεως και κατόπιν των προφορικών ερωτήσεων του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή υποστήριξε ότι τα έγγραφα αυτά δεν συνοδεύονταν από εκθέσεις που να περιγράφουν τα ακριβή καθήκοντα που είχε εκτελέσει η Κ. Μπαμπαλίτη κατά τις μετακινήσεις της και δεν μπορούσαν, επομένως, να γίνουν δεκτά ως δικαιολογητικά.

136 Συναφώς, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στη σκέψη 112 ανωτέρω, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η Επιτροπή έχει το δικαίωμα να ζητήσει πιο συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία από τους δικαιούχους κοινοτικής συνδρομής, αν τα θεωρεί αναγκαία για να κρίνει την ορθή εκτέλεση του σχεδίου. Συγκεκριμένα, μπορεί, υπό ειδικές συνθήκες, να κριθεί αναγκαία για τον έλεγχο του άμεσου δεσμού μεταξύ των δαπανών που έχουν καταλογισθεί στο σχέδιο και των διαφόρων δράσεων που αυτό προβλέπει, καθώς και του αν οι δαπάνες αυτές ήταν οι ενδεδειγμένες για την επίτευξη των σκοπών του εν λόγω σχεδίου, η προσκόμιση ειδικών εκθέσεων για κάθε σχετική μετακίνηση.

137 Μολονότι δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να υποκαταστήσει την εκτίμησή του στην εκτίμηση της Επιτροπής ως προς τα έγγραφα αυτά, εντούτοις, στην υπό κρίση περίπτωση, τα δικαιολογητικά έγγραφα που προσκόμισε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία δεν μπορούσαν να απορριφθούν ως στερούμενα αποδεικτικής ισχύος, οπότε η Επιτροπή δεν μπορούσε, εκτός αν ζητούσε από το προσφεύγον να προσκομίσει πιο συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία, να καταλήξει

ότι υπήρχαν παρατυπίες στην υλοποίηση του σχεδίου υπό την έννοια του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και να αποφασίσει να καταργήσει τη συνδρομή. Ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο η Επιτροπή στέρησε το προσφεύγον από τη δυνατότητα προσκομίσεως στοιχείων που, κατά την άποψή της, ήταν αναγκαία για να αποδειχθεί ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες ήταν δικαιολογημένες σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου.

138 Συνεπώς, δεδομένου ότι δεν διευκρίνισε με μεγαλύτερη ακρίβεια ποια δικαιολογητικά στοιχεία και ποιες συμπληρωματικές διευκρινίσεις όφειλε να παράσχει το προσφεύγον, η Επιτροπή δεν μπορούσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, βασίμως να του προσάψει ότι δεν υπέβαλε έγγραφα που να δικαιολογούν τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου.

139 Καθόσον η καθής επισημαίνει, με το υπόμνημα αντικρούσεως, ότι το προσφεύγον δεν της προσκόμισε κατά τη διοικητική διαδικασία δικαιολογητικά σχετικά με τα έξοδα ξενοδοχείου και διαμονής όσον αφορά τις μετακινήσεις της Κ. Μπαμπαλίτη, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή δεν προέβαλε την αιτίαση αυτή με την προσβαλλόμενη απόφαση. Συγκεκριμένα, με την απόφαση αυτή η Επιτροπή απλώς και μόνον προσήψε στο προσφεύγον ότι δεν απέδειξε ότι υπήρχε άμεσος δεσμός μεταξύ των δαπανών που είχαν καταλογιστεί και των δράσεων που είχαν πραγματοποιηθεί καθώς και ότι οι δαπάνες ήταν αναγκαίες για την υλοποίηση του σχεδίου. Επομένως, η απουσία δικαιολογητικών εγγράφων όσον αφορά τα έξοδα ξενοδοχείου και διαμονής για τις μετακινήσεις της Κ. Μπαμπαλίτη, ακόμη και αν υποτεθεί αποδεδειγμένη, δεν μπορεί λυσιτελώς να προβληθεί στο πλαίσιο της εξετάσεως της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως.

140 Συνεπώς, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την έκτη παρατυπία.

Δ — Επί της τέταρτης παρατυπίας σχετικά με την ημερήσια αποζημίωση που εισέπραξε ο Κ. Πανέτσος

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

141 Η ένατη αιτιολογική σκέψη, τέταρτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η ακόλουθη:

«Η ημερήσια αποζημίωση που καταλογίστηκε στο σχέδιο και την οποία εισέπραξε ο κ. Πανέτσος για την απόδοση των εξόδων αποστολής του ανέρχεται σε 33 000 δραχμές. Οι λοιποί συμμετέχοντες στο σχέδιο εισέπρατταν αποζημίωση 12 000 δραχμών. Κατά συνέπεια, τα έξοδα αποστολής του κ. Πανέτσου έχουν υπερεκτιμηθεί και δεν δικαιολογούνται. Ο δικαιούχος δεν υπέβαλε κανένα έγγραφο στην Επιτροπή που να δικαιολογεί την αύξηση αυτή για τον κ. Πανέτσο.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

142 Το προσφεύγον υποστηρίζει ότι, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, επισήμανε ήδη ότι, εκτός του κ. Πανέτσου, όλοι οι άλλοι μετέχοντες στο πρόγραμμα ελάμβαναν χωριστά τα έξοδα ξενοδοχείου από την επιτροπή ερευνών κατόπιν υποβολής των παραστατικών, ανεξάρτητα από την ημερήσια αποζημίωση των 12 000 δραχμών που εισέπρατταν. Ισχυρίζεται, αντιθέτως, ότι ο κ. Πανέτσος ελάμβανε ημερήσια αποζημίωση 33 000 δραχμών, δηλαδή όσο ακριβώς προβλεπόταν στον προϋπολογισμό του έργου, όπως είχε εγκριθεί. Η αποζημίωση όμως αυτή περιελάμβανε και τα έξοδα διανυκτέρευσης και διατροφής και, σε τελική ανάλυση, το καταβαλλόμενο ποσό ήταν περίπου το ίδιο με αυτό που ελάμβαναν οι λοιποί συμμετέχοντες. Το προσφεύγον προσκομίζει συναφώς διάφορα ημερολόγια κίνησης και αποδείξεις.

143 Η καθής απορρίπτει την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

144 Όπως έγινε δεκτό με τις σκέψεις 123 και 124 ανωτέρω, βάσει των όρων της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, το προσφεύγον όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να προσκομίσει στην Επιτροπή έγγραφα που να αποδεικνύουν το υποστατό των υποβληθέντων εξόδων αποστολής, την άμεση σχέση τους με τις διάφορες προβλεπόμενες από το σχέδιο ενέργειες, καθώς και ότι το ποσό των εξόδων αυτών ήταν το ενδεδειγμένο για την επίτευξη του σκοπού του σχεδίου.

145 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι η λεπτομερής εκτίμηση του προϋπολογισμού του σχεδίου, όπως περιέχεται στο σημείο 7 του παραρτήματος 1 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, για επτά από τις εννέα ενέργειες, προέβλεπε έξοδα «ταξιδιού και διαμονής». Επιπλέον, στο πλαίσιο του προϋπολογισμού σχετικά με την πρώτη δράση, είχε διευκρινιστεί ο τρόπος υπολογισμού των εξόδων αυτών. Συγκεκριμένα, αναφερόταν ο αριθμός των ημερών μετακινήσεως πολλαπλασιασμένος με κατ' αποκοπή ποσό 109 ευρώ (33 000 δραχμές). Ο ίδιος αυτός υπολογισμός, αν και πιο αναλυτικός, περιεχόταν επίσης στη λεπτομερή εκτίμηση για τις υπόλοιπες δράσεις.

146 Συνεπώς, ορθώς το προσφεύγον επικαλείται το γεγονός ότι το σχέδιο προέβλεπε, για ορισμένα έξοδα μετακινήσεως, κατ' αποκοπή ποσό 33 000 δραχμών.

147 Εντούτοις, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή δεν αμφισβήτησε τα ποσά αυτά καθ' εαυτά. Αντιθέτως, ανέφερε ότι, κατά τον έλεγχο του σχεδίου, διαπίστωσε ότι δεν υπήρχε συνοχή ως προς τα έξοδα μετακινήσεως, υπό την έννοια ότι, για τις

μετακινήσεις του Κ. Πανέτσου, καταλογίζονταν στο σχέδιο 33 000 δραχμές, ενώ για τις μετακινήσεις των λοιπών συνεργατών η αποζημίωση αυτή ανερχόταν μόνο σε 12 000 δραχμές. Ως εκ τούτου, με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, προέβαλε το γεγονός ότι τα έξοδα αποστολής για τις μετακινήσεις του Κ. Πανέτσου φαίνονταν υπερεκτιμημένα σε σχέση με αυτά των λοιπών προσώπων που εργάζονταν για το σχέδιο και ότι, επομένως, τα έξοδα αυτά δεν ήταν δικαιολογημένα. Με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον απάντησε ότι η διαφορά αυτή οφειλόταν στο γεγονός ότι η αποζημίωση για τις αποστολές του Κ. Πανέτσου περιελάμβανε τα έξοδα ξενοδοχείου και διατροφής ενώ, για τους λοιπούς συνεργάτες, προβλεπόταν ειδική αποζημίωση για τα έξοδα ξενοδοχείου.

148 Βάσει των εξηγήσεων αυτών, η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να καταλήξει ότι η αποζημίωση για τις μετακινήσεις του Κ. Πανέτσου δεν δικαιολογούνταν σε σχέση με αυτή των λοιπών συνεργατών.

149 Συγκεκριμένα, εφόσον η αποζημίωση καταβαλλόταν στον Κ. Πανέτσο ανεξάρτητα από το αν αυτός είχε πράγματι υποβληθεί στα έξοδα ξενοδοχείου και διαμονής κατά τις μετακινήσεις αυτές, αυτός ο τρόπος υπολογισμού της αποζημιώσεως μετακινήσεως καθιστούσε αδύνατο οποιονδήποτε έλεγχο εκ μέρους της Επιτροπής όσον αφορά το υποστατό και τον ενδεδειγμένο χαρακτήρα των εξόδων αυτών. Πράγματι, το προσφεύγον δεν υπέβαλε στην Επιτροπή δικαιολογητικά, όπως τιμολόγια ξενοδοχείων ή εστιατορίων, βάσει των οποίων να μπορεί να επαληθευτεί, για καθεμία από τις μετακινήσεις, αν τα έξοδα αυτά αντιστοιχούσαν σε πραγματικές δαπάνες και αν το ποσό της κατ' αποκοπή αποζημιώσεως ήταν το ενδεδειγμένο, μολονότι όφειλε να γνωρίζει, δεδομένης της κριτικής που διατυπώθηκε με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, ότι έπρεπε να προσκομίσει σχετικά δικαιολογητικά.

150 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την τέταρτη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Ε — *Επί της πέμπτης παρατυπίας που αφορά τα έξοδα μετακινήσεως του Κ. Πανέτσου*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

151 Η ένατη αιτιολογική σκέψη, πέμπτη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Έξοδα μετακίνησης που πραγματοποίησε ο κ. Πανέτσος καταλογίστηκαν βάσει αποζημίωσης ανά χιλιόμετρο. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι μετακινήσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν με ένα αυτοκίνητο που χρηματοδοτείτο από το σχέδιο, οι δαπάνες αυτές δεν δικαιολογούνται. Επιπλέον, δεν παρασχέθηκε στην Επιτροπή κανένα έγγραφο που να δικαιολογεί, σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου, τις μετακινήσεις που πραγματοποιήθηκαν.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

152 Το προσφεύγον υποστηρίζει ότι επισήμανε ήδη, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, ότι ο εγκριθείς από την Επιτροπή προϋπολογισμός του έργου (απόφαση περί χορηγήσεως της συνδρομής, παράρτημα 1, σημείο 7.1.1, «Εξοπλισμός») προέβλεπε τη διάθεση αυτοκινήτου για τον κ. Πανέτσο και για τις ανάγκες των συνδεομένων με το έργο δραστηριοτήτων του. Αυτό όμως το αυτοκίνητο τέθηκε στη διάθεσή του βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μίσθωσης που δεν κάλυπτε τα έξοδα κυκλοφορίας και ασφάλισης. Συνεπώς, κατά το προσφεύγον, η χιλιομετρική αποζημίωση που προέβλεπε ο προϋπολογισμός του έργου συνιστούσε δαπάνη διαφορετική από τη χρήση του αυτοκινήτου και δεν αναιρείται από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

153 Η καθής απορρίπτει την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

154 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στις σκέψεις 123 και 124, πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι η χιλιομετρική αποζημίωση για τις μετακινήσεις του Κ. Πανέτσου δεν δικαιολογούνταν για την επίτευξη των σκοπών του σχεδίου.

155 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το προσφεύγον δεν αμφισβητεί ότι ο Κ. Πανέτσος πραγματοποίησε τις εν λόγω μετακινήσεις με αυτοκίνητο που είχε τεθεί στη διάθεσή του, με έξοδα του σχεδίου, βάσει συμβάσεως χρηματοδοτικής μισθώσεως και ότι, ως εκ τούτου, ο Κ. Πανέτσος δεν επιβαρύνθηκε ο ίδιος με τις δαπάνες αποσβέσεως του αυτοκινήτου αυτού. Κατά τον έλεγχο η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα έξοδα των καυσίμων που αντιστοιχούσαν στον αριθμό των χιλιομέτρων που πραγματοποίησε ο Κ. Πανέτσος στο πλαίσιο της εκτελέσεως του σχεδίου ανέρχονταν μόλις στο ήμισυ περίπου της χιλιομετρικής αποζημιώσεως που είχε καταλογισθεί στο σχέδιο.

156 Όταν ερωτήθηκε από το Πρωτοδικείο σχετικά με τον ως άνω υπολογισμό, το προσφεύγον εξήγησε ότι αυτή η χιλιομετρική αποζημίωση κάλυπτε επίσης το μη καλυπτόμενο από την ασφάλιση ποσό που ο Κ. Πανέτσος θα όφειλε να καταβάλει σε περίπτωση ατυχήματος με το αυτοκίνητο αυτό. Επιβάλλεται πάντως η διαπίστωση ότι τέτοιου είδους έξοδα είναι αμιγώς υποθετικής και όχι πραγματικής φύσεως και ότι η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να αρνηθεί τον καταλογισμό τους στο σχέδιο.

157 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την πέμπτη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

ΣΓ — *Επί της έβδομης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως των εργαζομένων που απασχολούνται στο πλαίσιο του σχεδίου*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

158 Η ένατη αιτιολογική σκέψη, έβδομη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η ακόλουθη:

«Στα "έξοδα ταξιδιού και παραμονής" δηλώθηκαν 3 098 317 δραχμές που αντιστοιχούν στην εργασία που πραγματοποιήθηκε από 14 άτομα σε διάφορες τοποθεσίες που προέβλεπε το σχέδιο. Επιπλέον, στις "συμβάσεις παροχής υπηρεσιών" δηλώθηκε ποσό 10 650 000 δραχμών που αντιστοιχεί σε εργασίες που πραγματοποιήθηκαν από 18 άτομα σε τρεις από τις έξι τοποθεσίες του σχεδίου. Για τις δαπάνες αυτές, δεν παρασχέθηκε κανένα έγγραφο που να μπορεί να επιβεβαιώσει το εν λόγω κόστος σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

159 Το προσφεύγον υποστηρίζει ότι, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, διαβίβασε ήδη στην Επιτροπή όλα τα παραστατικά που καλύπτουν τις δαπάνες της ένατης αιτιολογικής σκέψεως, έβδομη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως. Το προσφεύγον παρατηρεί ότι τα έγγραφα αυτά, τα οποία έχουν επίσης επισυναφθεί στο δικόγραφο της προσφυγής, αφορούν την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως των προσώπων που απασχολήθηκαν στο σχέδιο και περιέχουν επαρκή αιτιολογία για κάθε μετακίνηση καθώς και το ποσό των δαπανηθέντων ποσών.

160 Η καθής υποστηρίζει ότι τα έγγραφα που επικαλείται το προσφεύγον και που της διαβιβάστηκαν κατά τη διοικητική διαδικασία δεν συνιστούν απόδειξη πραγματικής παροχής υπηρεσιών καταλογιζομένων στο πρόγραμμα. Συγκεκριμένα, πρόκειται για απλούς πίνακες στους οποίους αναφέρεται η ημερομηνία της μετακινήσεως, ο τρόπος μεταφοράς, ο δικαιούχος και το σχετικό ποσό, καθώς και επιγραμματική μνεία του αντικειμένου της αποστολής. Τα έγγραφα αυτά δεν συνοδεύονται από δικαιολογητικά, όπως εκθέσεις αποστολής, που να περιγράφουν τις παρασχεθείσες υπηρεσίες και τη διάρκεια των εργασιών. Επιπλέον, σπανίως συνοδεύονται από δικαιολογητικά των εξόδων διαμονής, όπως τα έξοδα ξενοδοχείου.

161 Όσον αφορά τις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, η καθής παρατηρεί ότι αυτές προβλέπουν κατ' αποκοπήν αμοιβή και δεν περιγράφουν σαφώς τα ανατιθέμενα καθήκοντα και την προσδοκώμενη εργασία. Επομένως, κατά την άποψή της, δεν επιτρέπουν να ελεγχθεί κατά πόσον τα πρόσωπα αυτά προσλήφθηκαν και απασχολήθηκαν για τις ανάγκες του σχεδίου. Επιπλέον, υπογραμμίζει ότι κατά τον επιτόπιο έλεγχο δεν υπεβλήθη στους επιθεωρητές της επιτροπής ερευνών κανένα αποδεικτικό έγγραφο για τις πραγματοποιηθείσες εργασίες και τον χρόνο απασχολήσεως των εργαζομένων στο πλαίσιο του σχεδίου.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

162 Λαμβανομένων υπόψη όσων κρίθηκαν με τις σκέψεις 65, 123 και 124 ανωτέρω, βάσει των προβλεπομένων στην απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής όρων, το προσφεύγον όφειλε να γνωρίζει ότι έπρεπε να είναι σε θέση να υποβάλει στην Επιτροπή δικαιολογητικά και εξηγήσεις που να αποδεικνύουν ότι υπήρχε άμεση σχέση μεταξύ, αφενός, της αμοιβής των εργαζομένων που απασχολήθηκαν για το σχέδιο και των διαφόρων εξόδων μετακινήσεως για τις σχετικές εργασίες και, αφετέρου, των δαπανών που καταλογίστηκαν στο σχέδιο, καθώς και ότι η φύση των δαπανών αυτών ήταν η ενδεδειγμένη για την επίτευξη του σκοπού του σχεδίου.

163 Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας ότι, όσον αφορά την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως των εργαζομένων στο πλαίσιο του σχεδίου, «δεν είχε υποβληθεί κανένα έγγραφο που να μπορεί να επιβεβαιώσει το εν λόγω κόστος σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου».

164 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, απαντώντας στο από 21 Απριλίου 1999 (βλ. σκέψη 93 ανωτέρω) έγγραφο της Επιτροπής, το προσφεύγον τής υπέβαλε, με έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999, πίνακα με τίτλο «Καθήκοντα και χρόνος απασχολήσεως των διαφόρων εργαζομένων». Στον πίνακα αυτό ανέφερε τα ονόματα των εν λόγω προσώπων, το χρονικό διάστημα κατά το οποίο απασχολήθηκαν οι διάφοροι εργαζόμενοι, τις ενέργειες στο πλαίσιο των οποίων εντάσσονταν οι εργασίες αυτές καθώς και σύντομη περιγραφή ενός ή περισσοτέρων από τα ακόλουθα καθήκοντα που εκτελέσθηκαν κατά τις εργασίες αυτές: «διάνοιξη αντιπυρικών ζωνών», «αραίωση», «απομάκρυνση της βλάστησης», «αρωγή στη μέτρηση των τεμαχίων» και «αρωγή στη χάραξη χαρτών». Ομοίως, υπέβαλε στην Επιτροπή δύο άλλους πίνακες στους οποίους ανέφερε το ποσό των αμοιβών που καταβλήθηκαν στους διάφορους υπαλλήλους, προσδιορίζοντας, αφενός, τις διάφορες ενέργειες του σχεδίου και, αφετέρου, τις τοποθεσίες στις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες αυτές.

165 Επιπλέον, το προσφεύγον υπέβαλε στην Επιτροπή τη σύμβαση εργασίας καθενός από τα πρόσωπα αυτά, αναφέροντας, μεταξύ άλλων, τον τίτλο του σχεδίου και προβαίνοντας, με εξαίρεση μία από τις συμβάσεις αυτές, σε σύντομη περιγραφή των καθηκόντων που αντιστοιχούσαν, κατ' ουσίαν, σε αυτά που περιγράφονταν στον μνημονευόμενο στην προηγούμενη σκέψη πίνακα. Παράλληλα επισήμανε ότι, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των εργασιών που πραγματοποιήθηκαν, δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστεί με μεγαλύτερη ακρίβεια ποιες εργασίες είχαν πράγματι εκτελεστεί και από ποιους υπαλλήλους.

166 Με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, παρά την ιδιαίτερη σημασία που έχει το έγγραφο αυτό στο πλαίσιο μιας τέτοιας διαδικασίας (βλ. σκέψη 48 ανωτέρω), η Επιτροπή περιορίστηκε, όσον αφορά τα έγγραφα αυτά, να παρατηρήσει ότι, «βάσει των στοιχείων που προσκόμισε ο δικαιούχος στις 12 Μαΐου 1999, δεν ήταν δυνατό να επιβεβαιωθούν τα έξοδα προσωπικού που είχαν δηλωθεί στις κατηγορίες αυτές»,

χωρίς ωστόσο να παράσχει στο προσφεύγον την παραμικρή ένδειξη ως προς τα πληροφοριακά στοιχεία που όφειλε να προσκομίσει για να αιτιολογήσει τα σχετικά έξοδα. Ομοίως, δεν εξέφρασε καμία επιφύλαξη ως προς αυτή καθ' εαυτή την αποδεικτική αξία των εγγράφων που της προσκόμισε το προσφεύγον.

167 Με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον υπέβαλε, περαιτέρω, στην Επιτροπή τα σχετικά με τα έξοδα μετακινήσεως των διαφόρων εργαζομένων έντυπα, επί των οποίων ο Κ. Πανέτσος είχε βεβαιώσει το αληθές των σχετικών πληροφοριακών στοιχείων. Στα δικαιολογητικά αυτά μνημονεύονταν, εκτός από τον τίτλο του σχεδίου και τα ονόματα των διαφόρων εργαζομένων, οι ημερομηνίες και η διάρκεια των μετακινήσεων αυτών σε ημέρες, οι τοποθεσίες όπου πραγματοποιήθηκαν οι μετακινήσεις αυτές, ενώ υπήρχε και περιγραφή των καθηκόντων που εκτελέστηκαν κατά τις εν λόγω μετακινήσεις, η οποία αντιστοιχούσε κατ' ουσίαν στην περιγραφή που περιλαμβανόταν στους πίνακες και στις συμβάσεις που μνημονεύθηκαν στις σκέψεις 164 και 165 ανωτέρω. Τέλος, όσον αφορά τα κατ' αποκοπή ποσά που καταβλήθηκαν στους εν λόγω εργαζομένους, εξήγησε ότι αυτοί είχαν προσληφθεί σύμφωνα με τις ειδικές εθνικές ρυθμίσεις για την απασχόληση των ανέργων.

168 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, έβδομη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως η Επιτροπή περιορίστηκε να επαναλάβει τη μομφή που είχε διατυπώσει με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, επισημαίνοντας απλώς ότι το προσφεύγον «δεν είχε υποβάλει κανένα έγγραφο που να μπορεί να επιβεβαιώσει το εν λόγω κόστος σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου».

169 Από τις σκέψεις 164 έως 167 ανωτέρω προκύπτει ότι, βάσει των εγγράφων που προσκόμισε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία, ήταν δυνατό να επαληθευτεί ποιοι ήταν οι υπάλληλοι, ποια ήταν η περίοδος κατά την οποία είχαν εργαστεί, το είδος των εργασιών, οι τοποθεσίες τις οποίες αφορούσε το σχέδιο και οι προβλεπόμενες από το σχέδιο δράσεις στο πλαίσιο των οποίων πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες αυτές.

170 Επιπλέον, μολονότι η περιγραφή των εκτελεσθέντων καθηκόντων ήταν συνοπτική, προκύπτει σαφώς ότι οι εν λόγω εργαζόμενοι είχαν πραγματοποιήσει εργασίες που

ήταν σε άμεση σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου. Συγκεκριμένα, αυτό προέβλεπε, όπως διαπιστώθηκε με τη σκέψη 106 ανωτέρω, εργασίες για τη διαμόρφωση των επιλεγέντων τεμαχίων από απόψεως υποδομών (περιφράξεις και διάνοιξη δρόμων πρόσβασης), καθώς και προπαρασκευαστικές εργασίες για την αναδάσωση των εν λόγω αγροτεμαχίων (αραίωση, απομάκρυνση της βλάστησης).

171 Περαιτέρω, ναι μεν το προσφεύγον, όπως επισήμανε το πρώτον η Επιτροπή με το υπόμνημα αντικρούσεως, δεν προσκόμισε παραστατικά για όλες τις σχετικές μετακινήσεις, για παράδειγμα για τα έξοδα ξενοδοχείου, ωστόσο τα δικαιολογητικά που προσκόμισε δεν έπρεπε να απορριφθούν συλλήβδην ως στερούμενα αποδεικτικής ισχύος, αλλά μπορούσαν αντιθέτως να χρησιμοποιηθούν για να επαληθευτεί η άμεση σχέση μεταξύ των πραγματοποιηθεισών εργασιών και των δαπανών που είχαν καταλογιστεί στο σχέδιο.

172 Ακόμη και αν εναπόκειτο στο Πρωτοδικείο να υποκαταστήσει την εκτίμησή του σ' εκείνη της Επιτροπής ως προς τα έγγραφα αυτά, εντούτοις, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί, όπως έκρινε η Επιτροπή με τόσο γενικό τρόπο με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι «δεν είχε υποβληθεί κανένα έγγραφο που να μπορεί να επιβεβαιώσει το εν λόγω κόστος σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου».

173 Ερωτηθείσα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση σχετικά με το είδος των πληροφοριακών στοιχείων που όφειλε να προσκομίσει περαιτέρω το προσφεύγον για να δικαιολογήσει τις δαπάνες αυτές, η καθής ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, ότι το προσφεύγον όφειλε να προσκομίσει πιο συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις δραστηριότητες των διαφόρων εργαζομένων. Ειδικότερα επισήμανε, για παράδειγμα, ότι το προσφεύγον όφειλε να αναφέρει, ως προς τις εργασίες αραιώσεως, τα τετραγωνικά μέτρα δένδρων που έκοψαν οι εργάτες στις διάφορες τοποθεσίες, προκειμένου να μπορέσει να επαληθεύσει αν οι καταλογισθείσες δαπάνες ήταν οι ενδεδειγμένες σε σχέση με τον σκοπό του σχεδίου.

174 Συναφώς, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στη σκέψη 112 ανωτέρω, πρέπει να τονιστεί ότι η Επιτροπή έχει δικαίωμα να ζητήσει πιο συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία από τους δικαιούχους κοινοτικής συνδρομής, αν τα θεωρεί αναγκαία για να

κρίνει την ορθή εκτέλεση του σχεδίου. Συγκεκριμένα, μπορεί, υπό ειδικές συνθήκες, να κριθεί αναγκαία για τον έλεγχο του άμεσου δεσμού μεταξύ των δαπανών που έχουν καταλογισθεί στο σχέδιο και των διαφόρων δράσεων που αυτό προβλέπει, καθώς και του αν οι δαπάνες αυτές ήταν οι ενδεδειγμένες για την επίτευξη των σκοπών του εν λόγω σχεδίου, η προσκόμιση εκθέσεων που να περιγράφουν λεπτομερώς τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν σε καθεμία από τις τοποθεσίες του σχεδίου.

175 Επιβάλλεται εντούτοις η διαπίστωση ότι, ελλείψει αιτήσεως της Επιτροπής για την προσκόμιση πιο συγκεκριμένων πληροφοριακών στοιχείων, το προσφεύγον μπορούσε ευλόγως να θεωρήσει ότι, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των εν λόγω εργασιών, τα δικαιολογητικά έγγραφα και οι εξηγήσεις που είχε προσκομίσει κατά τη διοικητική διαδικασία αρκούσαν για να αποδειχθεί η ύπαρξη άμεσου δεσμού μεταξύ, αφενός, της αμοιβής των εργαζομένων που είχαν απασχοληθεί για το σχέδιο και των διαφόρων εξόδων μετακινήσεως για τις σχετικές εργασίες και, αφετέρου, των δαπανών που καταλογίστηκαν στο σχέδιο, καθώς και ότι η φύση των δαπανών αυτών ήταν η ενδεδειγμένη για την επίτευξη του σκοπού του σχεδίου. Συγκεκριμένα, εκ πρώτης όψεως δεν φαινόταν αναγκαία η λεπτομερέστερη περιγραφή, μέσω εκθέσεων, του αντικειμένου των χειρωνακτικών εργασιών που εκτέλεσαν οι εν λόγω εργαζόμενοι, όπως οι εργασίες αραίωσης ή κατασκευής περιφράξεων.

176 Επομένως, η Επιτροπή δεν μπορούσε, χωρίς να ζητήσει από το προσφεύγον να της διαβιβάσει πιο συγκεκριμένα πληροφοριακά στοιχεία, να περατώσει τη διαδικασία, στερώντας ούτως το προσφεύγον από κάθε δυνατότητα προσκομίσεως στοιχείων που, κατά την άποψή της, ήταν αναγκαία για να αποδειχθεί ότι οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες δικαιολογούνταν σε σχέση με τους σκοπούς του σχεδίου.

177 Συνεπώς, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την έβδομη παρατυπία που προέβαλε για το σχέδιο.

Ζ — *Επί της όγδοης παρατυπίας που αφορά την αγορά εξοπλισμού*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

178 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, όγδοη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως η καθής επισήμανε τα ακόλουθα:

«Όσον αφορά την "αγορά εξοπλισμού" καταλογίστηκε ποσό 1 145 324 δραχμών που αντιστοιχεί στην αγορά ενός φορητού υπολογιστή και μιας μονάδας ελέγχου με εκτυπωτή. Οι επιθεωρητές της Επιτροπής διαπίστωσαν ότι ο υπολογιστής χρησιμοποιείτο και για άλλα σχέδια. Κατά συνέπεια, η τιμή θα έπρεπε να είχε καταλογισθεί κατ' αναλογία της χρησιμοποίησής του στο πλαίσιο του παρόντος σχεδίου. Δεν έγινε γνωστός ο λόγος και δεν υποβλήθηκε κανένα δικαιολογητικό έγγραφο στην Επιτροπή όσον αφορά τη συνολική χρέωση.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

179 Το προσφεύγον προσκομίζει στο Πρωτοδικείο τιμολόγια σχετικά με την αγορά του εν λόγω ηλεκτρονικού υπολογιστή και υποστηρίζει ότι η καθής δεν μπορούσε να λάβει υπόψη το γεγονός ότι ένας από τους υπολογιστές αυτούς χρησιμοποιήθηκε και για άλλα σχέδια. Εν πάση περιπτώσει, η αιτιολόγηση που παραθέτει η καθής ως προς αυτή την παρατυπία είναι τελείως αόριστη και αφορά έναν μόνον από τους υπολογιστές και, συνεπώς, το ήμισι περίπου των σχετικών δαπανών.

180 Η καθής απαντά ότι ο φορητός υπολογιστής δεν παρουσιάστηκε στους επιθεωρητές της Επιτροπής κατά τον επιτόπιο έλεγχο και ότι το προσφεύγον δεν παρέσχε απο-

δείξεις της αγοράς του υπολογιστή αυτού και της χρησιμοποιήσεώς του για το πρόγραμμα. Το προσφεύγον, πάντως, είχε αναγνωρίσει ότι ο φορητός υπολογιστής δεν χρησιμοποιήθηκε κατά την πρώτη φάση του προγράμματος, αλλά δήλωσε ότι θα διαβίβαζε εκ των υστέρων αποδείξεις της χρησιμοποιήσεώς του.

181 Όσον αφορά τον άλλο υπολογιστή, η καθής υποστηρίζει ότι το προσφεύγον αναγνώρισε ότι τον χρησιμοποίησε για τις ανάγκες και άλλων προγραμμάτων. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι δαπάνες που καταλογίζονται στο πρόγραμμα πρέπει να μειωθούν αναλογικά προς τη χρήση του για το επίδικο πρόγραμμα.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

182 Κατ' αρχάς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, με το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, η Επιτροπή γνωστοποίησε τις αμφιβολίες της ως προς τον καταλογισμό στο σχέδιο 1 145 324 δραχμών που καταχωρίστηκαν στην κατηγορία «αγορά εξοπλισμού» και που αντιστοιχούσαν στην αγορά, αφενός, φορητού υπολογιστή και, αφετέρου, μονάδας ελέγχου με εκτυπωτή. Όσον αφορά τον φορητό υπολογιστή, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι επιθεωρητές δεν μπόρεσαν να διαπιστώσουν αν ο υπολογιστής αυτός είχε πράγματι αγοραστεί και χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς του σχεδίου. Ως προς τη μονάδα ελέγχου με εκτυπωτή, η Επιτροπή επισήμανε ότι οι επιθεωρητές της διαπίστωσαν ότι αυτός ο εξοπλισμός πληροφορικής είχε επίσης χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο άλλων σχεδίων και ότι, κατά συνέπεια, ο καταλογισμός της τιμής αγοράς του εξοπλισμού αυτού έπρεπε να γίνει αναλογικά προς τη χρήση του στο πλαίσιο του σχεδίου.

183 Με την προσβαλλόμενη απόφαση η Επιτροπή προέβαλε αιτιάσεις μόνον ως προς τη μονάδα ελέγχου με εκτυπωτή, ισχυριζόμενη ότι αυτός ο εξοπλισμός πληροφορικής είχε επίσης χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο άλλων σχεδίων. Συγκεκριμένα, μολονότι η Επιτροπή στην ένατη αιτιολογική σκέψη, όγδοη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως, αναφέρθηκε, συναφώς, συλλήβδην σε «υπολογιστή», από τα εκτεθέντα

στην προηγούμενη σκέψη προκύπτει σαφώς ότι η αιτίαση αυτή δεν αφορούσε τον φορητό υπολογιστή αλλά τη μονάδα ελέγχου με εκτυπωτή.

184 Αντιθέτως, με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προέβαλε καμιά αιτίαση όσον αφορά τον καταλογισμό στο σχέδιο των εξόδων για την αγορά του φορητού υπολογιστή. Εντούτοις, η Επιτροπή έκρινε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι ο καταλογισμός του ποσού των 1 145 324 δραχμών συνιστούσε παρατυπία, παρόλο που το ποσό αυτό, όπως προκύπτει από τα προεκτεθέντα, αφορούσε τόσο τη μονάδα ελέγχου με εκτυπωτή όσο και τον φορητό υπολογιστή.

185 Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή περιορίστηκε να επαναλάβει την επιχειρηματολογία που είχε προβάλει με τα υπομνήματά της, αλλά δεν προέβαλε καμία εξήγηση ως προς τη μη επιλεξιμότητα του συνολικού ποσού του εξοπλισμού πληροφορικής.

186 Συνεπώς, η Επιτροπή υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την όγδοη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Η — *Επί της ένατης παρατυπίας που αφορά τα γενικά έξοδα*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

187 Η ένατη αιτιολογική σκέψη, ένατη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως έχει ως εξής:

«Όσον αφορά τα "γενικά έξοδα" καταλογίστηκε ποσό 6 738 822 δραχμών. Οι επιθεωρητές της Επιτροπής διαπίστωσαν την απουσία κάθε είδους εγγράφου που να

δικαιολογεί τις δαπάνες αυτές, ή ελλείψει αυτού, την εφαρμογή ενός ορθολογικού κριτηρίου για τον προσδιορισμό του ποσού των γενικών εξόδων που προέκυψαν από το σχέδιο. Ο δικαιούχος δεν απέστειλε στην απάντησή του έγγραφα που να δικαιολογούν τη χρέωση του ποσού αυτού σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

188 Το προσφεύγον θεωρεί ότι τα έγγραφα που διαβίβασε στην Επιτροπή, με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, αρκούσαν για να δικαιολογήσουν τα γενικά έξοδα που καταλογίστηκαν στο σχέδιο και που αφορούσαν την έρευνα και τα έξοδα διαχειρίσεως της επιτροπής ερευνών. Εξάλλου, το προσφεύγον υποβάλλει στο Πρωτοδικείο σημείωμα της 14ης Αυγούστου 2001 του προϊσταμένου της γραμματείας της επιτροπής ερευνών σχετικά με τα γενικά αυτά έξοδα.

189 Η καθής απορρίπτει την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

190 Κατ' αρχάς επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το σημείωμα της 14ης Αυγούστου 2001 του προϊσταμένου της γραμματείας της επιτροπής ερευνών σχετικά με τα γενικά έξοδα εκδόθηκε μετά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και δεν μπορεί, ως εκ τούτου, να ληφθεί υπόψη για να εκτιμηθεί το βάσιμο της αποφάσεως αυτής.

191 Ακολούθως, για να δικαιολογήσει τα γενικά έξοδα, το προσφεύγον υπέβαλε, ως παράρτημα στις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας,

πίνακα των γενικών του εξόδων για τα έτη 1996 και 1997. Στον πίνακα αυτό, τα γενικά έξοδα του προσφεύγοντος παρουσιάστηκαν συλλήβδην, χωρίς επισήμανση του τμήματος των εξόδων αυτών που αφορούσε ειδικώς την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου. Ομοίως, στις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, το προσφεύγον δεν ανέφερε ποια από τα έξοδα αυτά συνδέονταν άμεσα με το σχέδιο και δεν εξήγησε βάσει ποιας αντικειμενικής μεθόδου μπορούσαν να υπολογιστούν αυτά τα άμεσα συνδεόμενα με το σχέδιο έξοδα σε σχέση με τον γενικό πίνακα.

192 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά την ένατη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

Θ — *Επί της δέκατης παρατυπίας που αφορά τα έξοδα γραφείου*

1. Προσβαλλόμενη απόφαση

193 Στην ένατη αιτιολογική σκέψη, δέκατη περίπτωση, της προσβαλλομένης αποφάσεως η καθής επισημαίνει τα εξής:

«Καταλογίσθηκε ποσό 8 100 000 δραχμών όσον αφορά το κόστος το οποίο βάρυνε το δικαιούχο για τη χρησιμοποίηση 100 m^2 για χώρους γραφείων. Δεν υποβλήθηκε κανένα δικαιολογητικό στοιχείο που να επιβεβαιώνει τη δαπάνη αυτή. Ο δικαιούχος, στη γραπτή του απάντηση, δεν απέστειλε κανένα έγγραφο που να μπορεί να δικαιολογήσει τη χρέωση της δαπάνης αυτής στο σχέδιο, σε σχέση με τους στόχους του σχεδίου.»

2. Επιχειρήματα των διαδίκων

194 Το προσφεύγον φρονεί ότι τα έγγραφα που διαβίβασε στην Επιτροπή με τις παρατηρήσεις του επί του εγγράφου περί κινήσεως της διαδικασίας, τα οποία μνημονεύονταν επίσης στο σημείο 13 του εγγράφου αυτού, αρκούσαν να δικαιολογήσουν το καταλογιζόμενο στο έργο κόστος γραφείων. Εξάλλου, το προσφεύγον διαβίβασε στο Πρωτοδικείο σημείωμα της 16ης Αυγούστου 2001 του προϊσταμένου της γραμματείας της επιτροπής ερευνών σχετικά με το κόστος γραφείων.

195 Η καθής απορρίπτει την επιχειρηματολογία του προσφεύγοντος.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

196 Κατ' αρχάς, για τους λόγους που μνημονεύθηκαν στη σκέψη 190 ανωτέρω, το σημείωμα της 16ης Αυγούστου 2001 του προϊσταμένου της γραμματείας της επιτροπής ερευνών σχετικά με τα έξοδα γραφείου δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη για να εκτιμηθεί το βάσιμο της προσβαλλομένης αποφάσεως.

197 Ακολούθως, για να δικαιολογήσει τα έξοδα αυτά, το προσφεύγον προσκόμισε έγγραφο της 1ης Ιουλίου 1998 προς τις υπηρεσίες της Επιτροπής, συνοδευόμενο από πίνακα σχετικό με τα γενικά έξοδα. Με το έγγραφο αυτό, το προσφεύγον επιβεβαίωσε ότι το ποσό των 8 100 000 δραχμών, σχετικά με τα έξοδα στα οποία υπεβλήθη ο δικαιούχος, αντιστοιχούσε στο κόστος χρησιμοποιήσεως 100 m^2 για χώρους γραφείων.

198 Ακόμη όμως και αν υποτεθεί ότι μπορούν να καταλογιστούν στο σχέδιο τέτοιου είδους γενικά έξοδα, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε στο έγγραφο αυτό ούτε στον

συνημμένο σ' αυτό πίνακα επισημαίνει το προσφεύγον τα αντικειμενικά κριτήρια βάσει των οποίων έπρεπε να υπολογιστεί το ποσό των εξόδων αυτών όσον αφορά, ειδικώς, την υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου.

199 Συνεπώς, η Επιτροπή δεν υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως όσον αφορά τη δέκατη παρατυπία που προέβαλε με την προσβαλλόμενη απόφαση.

I — *Συμπέρασμα όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από διάφορες παρατυπίες*

200 Κατόπιν της προηγούμενης αναλύσεως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει σφάλματα εκτιμήσεως ως προς την τρίτη, την έκτη, την έβδομη και την όγδοη παρατυπία. Επομένως, ο λόγος ακυρώσεως που προβάλλει το προσφεύγον πρέπει να γίνει δεκτός στο μέτρο αυτό και να απορριφθεί κατά τα λοιπά.

II — *Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, καθότι η Επιτροπή επικαλέστηκε διάφορες παρατυπίες μόνον ως προς τη διαχείριση του προγράμματος*

A — *Επιχειρήματα των διαδίκων*

201 Το προσφεύγον παρατηρεί ότι, με την προσβαλλόμενη απόφαση, η Επιτροπή επικαλέστηκε διάφορες παρατυπίες αποκλειστικά ως προς τη διαχείριση του προγράμματος. Υπογραμμίζει ότι η Επιτροπή, αντιθέτως, δεν διαπίστωσε ούτε

παρατυπίες ως προς την υλοποίηση του προγράμματος ούτε σημαντική τροποποίηση του περιεχομένου του κατά την έννοια του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι επηρεάζει τη φύση ή τις συνθήκες εκτέλεσής του.

202 Κατά το προσφεύγον, όμως, τα άρθρα 23, παράγραφος 2, και 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, πρέπει να ερμηνευθούν κατά την έννοια ότι, πριν από την κατάργηση της χρηματοδοτικής συνδρομής, η Επιτροπή οφείλει να αξιολογήσει τις διαπιστώσεις του επιτόπιου ελέγχου όχι μόνον ως προς τη διαχείριση του προγράμματος αλλά και ως προς την υλοποίησή του.

203 Η ως άνω ερμηνεία των άρθρων 23, παράγραφος 2, και 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, επιβεβαιώθηκε από το Πρωτοδικείο με την απόφαση της 14ης Ιουνίου 2001, Τ-143/99, Hortiplant κατά Επιτροπής (Συλλογή 2001, σ. II-1665, σκέψεις 65 έως 67). Συναφώς, επισημαίνει ότι τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υποθέσεως διαφέρουν από εκείνα της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η προπαρατεθείσα απόφαση Hortiplant κατά Επιτροπής και ότι δεν υπάρχει καμία σχέση μεταξύ της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, Τ-551/93 και Τ-231/94 έως Τ-234/94, Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-247), που μνημονεύεται στη σκέψη 65 της αποφάσεως Hortiplant, και της παρούσας υποθέσεως.

204 Η καθής υπενθυμίζει ότι, με την προπαρατεθείσα στη σκέψη 203 απόφαση Hortiplant κατά Επιτροπής, καθώς και με την παρατεθείσα στη σκέψη 49 ανωτέρω απόφαση Conserve Italia κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η διοικητική διαχείριση μιας ενέργειας που χρηματοδοτείται με κοινοτικούς πόρους αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των συνθηκών εκτελέσεως της ενέργειας και των προϋποθέσεων για τη χορήγηση της συνδρομής. Συνεπώς, όταν η Επιτροπή διαπιστώνει διαχειριστικές παρατυπίες στο πλαίσιο εκτελέσεως μιας ενέργειας δεν υποχρεούται πλέον να εξετάζει αν η ενέργεια πραγματοποιήθηκε ή όχι, αλλά μπορεί να καταργήσει τη συνδρομή και μόνο για τις διαπιστωθείσες διαχειριστικές παρατυπίες.

Β — *Εκτίμηση του Πρωτοδικείου*

205 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να λάβει μέτρα επιστροφής της χρηματοδοτικής συνδρομής, αν, όπως ορίζει η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου, από την εν λόγω «εξέταση επιβεβαιωθεί ότι υπάρχει παρατυπία ή σημαντική αλλαγή της φύσης ή των συνθηκών υλοποίησης της δράσης ή του μέτρου, για την οποία δεν ζητήθηκε η έγκριση της Επιτροπής».

206 Επομένως, η διάταξη αυτή αναφέρεται ρητά σε παρατυπίες που αφορούν τις συνθήκες εκτελέσεως της χρηματοδοτούμενης δράσεως, περιλαμβανομένων και των παρατυπιών στη διαχείρισή της.

207 Συνεπώς, δεν μπορεί να υποστηριχθεί, όπως υποστηρίζει κατ' ουσίαν το προσφεύγον, ότι οι κυρώσεις του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, τυγχάνουν εφαρμογής μόνον όταν η χρηματοδοτούμενη δράση δεν υλοποιήθηκε εν όλω ή εν μέρει (προπαρατεθείσα στη σκέψη 203 απόφαση Hortiplant κατά Επιτροπής, σκέψεις 63 και 64).

208 Επομένως, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς του προσφεύγοντος, το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η Επιτροπή, όταν διαπιστώνει σημαντικές παρατυπίες στη διαχείριση μιας πράξεως, οφείλει, πριν από την κατάργηση της συνδρομής, να εξετάζει σε κάθε περίπτωση αν η ενέργεια πράγματι υλοποιήθηκε.

209 Ομοίως, το προσφεύγον κακώς επικαλείται συναφώς τις σκέψεις 65 έως 67 της προπαρατεθείσας στη σκέψη 203 αποφάσεως Hortiplant κατά Επιτροπής. Συγκεκριμένα, αυτές οι σκέψεις της εν λόγω αποφάσεως δεν αφορούν το νομικό ζήτημα

που εγείρει το προσφεύγον με την παρούσα προσφυγή, αλλά αφορούν αντιθέτως τις διάφορες υποχρεώσεις του δικαιούχου χρηματοδοτικής συνδρομής βάσει της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως.

210 Συνεπώς, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως που αντλείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή επικαλέστηκε διάφορες παρατυπίες μόνον ως προς τη διαχείριση του σχεδίου πρέπει να απορριφθεί.

III — *Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας*

A — *Επιχειρήματα των διαδίκων*

211 Το προσφεύγον υποστηρίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση, καταργώντας το σύνολο της επίδικης χρηματοδοτικής συνδρομής, συνιστά παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, καθώς και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας. Αυτός ο λόγος ακυρώσεως περιλαμβάνει δύο σκέλη.

212 Με το πρώτο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, το προσφεύγον υποστηρίζει ότι, κατά το άρθρο 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, η κατάργηση ή η μείωση συνδρομής δικαιολογούνται μόνον αν διαπιστωθούν παρατυπίες τόσο σοβαρές που να επηρεάζουν τη φύση του σχεδίου ή τις συνθήκες υλοποιήσεώς του.

213 Κατά το προσφεύγον όμως οι προϋποθέσεις αυτές δεν συνέτρεχαν εν προκειμένω. Ισχυρίζεται συγκεκριμένα ότι, ακόμη και αν υποτεθεί ότι οι διάφορες παρατυπίες που διαπίστωσε η καθής είναι βάσιμες, αντιπροσωπεύουν μόνον τα τρία έβδομα της ήδη καταβληθείσας κοινοτικής χρηματοδοτήσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, η κατάργηση του συνόλου της συνδρομής συνιστά, κατά την άποψή του, υπερβολικά δυσμενές μέτρο.

214 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου ακυρώσεως, το προσφεύγον υπογραμμίζει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε στις 8 Ιουνίου 2001, δηλαδή άνω των τριών ετών μετά την υποβολή της ενδιάμεσης τεχνικής εκθέσεως στην καθής (στις 5 Ιουνίου 1998) και περίπου δυόμισι έτη μετά τη διενέργεια του επιτόπιου ελέγχου (από 9 έως 12 Νοεμβρίου 1998). Ενόψει της φύσεως του έργου που απαιτούσε την απρόσκοπτη εκτέλεσή του σύμφωνα με το ταχθέν χρονοδιάγραμμα, στην πραγματικότητα σημειώθηκε αναστολή του προγράμματος κατά την περίοδο αυτή. Κατά το προσφεύγον, η κατάργηση της συνδρομής μετά την παρέλευση τόσο μεγάλου χρονικού διαστήματος αναστολής της χρηματοδοτήσεως συνιστά παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας εκ μέρους της Επιτροπής.

215 Η καθής υποστηρίζει, όσον αφορά το πρώτο σκέλος του εξεταζομένου λόγου ακυρώσεως, ότι το προσφεύγον καταλόγισε στο πρόγραμμα δαπάνες για τις οποίες δεν μπόρεσε να αποδείξει ότι συνδέονται άμεσα με το οικείο σχέδιο. Συνεπώς, συντρέχει εις βάρος του σοβαρή παράβαση ουσιώδους υποχρεώσεως αποβλέπουσας στην ομαλή λειτουργία του κοινοτικού συστήματος χρηματοδοτήσεως. Σε τέτοιες περιπτώσεις πρέπει να καταργείται η χορηγηθείσα συνδρομή.

216 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος αυτού του λόγου ακυρώσεως, η καθής ισχυρίζεται ότι η διάρκεια της αναστολής χορηγήσεως της συνδρομής δείχνει αντιθέτως, αφενός, ότι είχε σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την κανονικότητα των δηλωθεισών δαπανών και, αφετέρου, ότι στάθμισε προσεκτικά τις συνέπειες των διαφόρων εναλλακτικών λύσεων.

Β — *Εκτίμηση του Πρωτοδικείου*

1. Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα της καταργήσεως του συνόλου της συνδρομής

217 Πρέπει να υπομνησθεί ότι η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει οι πράξεις των κοινοτικών θεσμικών οργάνων να μην υπερβαίνουν τα όρια αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκομένου σκοπού (βλ., μεταξύ άλλων, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαΐου 1984, 15/83, Denkavit Nederland, Συλλογή 1984, σ. 2171, σκέψη 25, και του Πρωτοδικείου της 19ης Ιουνίου 1997, Τ-260/94, Air Inter κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-997, σκέψη 144).

218 Κατά πάγια επίσης νομολογία, οι υποχρεώσεις των οποίων η τήρηση έχει θεμελιώδη σημασία για την εύρυθμη λειτουργία ενός κοινοτικού συστήματος μπορούν να τιμωρούνται με την απώλεια δικαιώματος προβλεπομένου από την κοινοτική νομοθεσία, όπως είναι το δικαίωμα ενισχύσεως (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Οκτωβρίου 1995, C-104/94, Cereol Italia, Συλλογή 1995, σ. I-2983, σκέψη 24, και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

219 Όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, πρέπει να τονιστεί ότι ο κανονισμός 2052/88 και οι κανονισμοί 4253/88 και 4256/88 περί της εφαρμογής του έχουν ως αντικείμενο την προώθηση, μέσω του ΕΓΤΠΕ και στο πλαίσιο της στηρίξεως της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και ενόψει της μεταρρυθμίσεως της κοινής γεωργικής πολιτικής, της προσαρμογής των γεωργικών διαρθρώσεων και της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών. Συναφώς, ο νομοθέτης, όπως προκύπτει από την εικοστή αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 4253/88 και από το άρθρο 23 του ίδιου κανονισμού, επιδίωξε να καθιερώσει διαδικασία αποτελεσματικού ελέγχου για να διασφαλίσει την εκ μέρους των δικαιούχων τήρηση των όρων χορηγήσεως της συνδρομής του ΕΓΤΠΕ, προκειμένου να επιτευχθούν αποτελεσματικά οι προαναφερθέντες στόχοι.

220 Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι, με τις προπαρατεθείσες στη σκέψη 203 αποφάσεις Hortiplant κατά Επιτροπής, σκέψη 65, και Industria Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 160, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των χορηγούμενων από την Κοινότητα συνδρομών, η υποχρέωση τηρήσεως των χρηματοοικονομικών όρων που προβλέπει η απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής συνιστά, όπως και η υποχρέωση υλικής εκτελέσεως του σχεδίου, μία από τις ουσιώδεις δεσμεύσεις του δικαιούχου και αποτελεί, ως εκ τούτου, προϋπόθεση για τη χορήγηση της συνδρομής.

221 Τέλος, η εκ μέρους των υποβαλόντων αίτηση και των δικαιούχων κοινοτικών συνδρομών προσκόμιση πληροφοριακών στοιχείων διατυπωμένων με επαρκή ακρίβεια είναι αναγκαία για την ορθή λειτουργία του συστήματος ελέγχου και αποδείξεως, το οποίο έχει θεσπιστεί προκειμένου να εξακριβώνεται αν πληρούνται οι προϋποθέσεις χορηγήσεως της συνδρομής αυτής.

222 Στην υπό κρίση υπόθεση, από την ανάλυση που εκτέθηκε σχετικά με τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το αβάσιμο των διαφόρων παρατυπιών που προέβαλε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, για ορισμένες από τις παρατυπίες αυτές, το προσφεύγον δεν κατάφερε να αποδείξει ότι η Επιτροπή, με την προσβαλλόμενη απόφαση, υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως ή ότι δεν τήρησε την υποχρέωση αιτιολογήσεως. Στο πλαίσιο των παρατυπιών αυτών, η Επιτροπή διαπίστωσε, με την προσβαλλόμενη απόφαση, ότι το προσφεύγον είχε καταλογίσει στο σχέδιο δαπάνες για τις οποίες δεν είχε αποδείξει ούτε την ύπαρξη άμεσου δεσμού με το σχέδιο ούτε ότι ήταν οι ενδεδειγμένες.

223 Κατ' αρχήν, τέτοιου είδους παραβάσεις παρέχουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να καταργήσει τη χορηγηθείσα συνδρομή. Συγκεκριμένα, όπως έχει κριθεί, η Επιτροπή μπορεί ευλόγως να θεωρήσει ότι οποιαδήποτε άλλη κύρωση, πλην της πλήρους καταργήσεως της χρηματοδοτικής συνδρομής και της αναζητήσεως των καταβληθέντων από το ΕΓΤΠΕ ποσών, θα ενείχε τον κίνδυνο να αποτελέσει πρόσκληση για τη διάπραξη απάτης, καθόσον οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα έμπαιναν στον πειρασμό είτε να διογκώνουν πλασματικά το ποσό των δαπανών που καταλογίζονται στο σχέδιο, προκειμένου να αποφύγουν την εκπλήρωση της υποχρεώσεως συγχρηματοδοτήσεως και να επιτύχουν τη μέγιστη προβλεπόμενη στην απόφαση περί χορηγήσεως παρέμβαση του ΕΓΤΠΕ, είτε να παρέχουν ψευδείς πληροφορίες ή να προβαίνουν στην απόκρυψη ορισμένων στοιχείων, προκειμένου να λάβουν χρημα-

τοδοτική συνδρομή ή να επιτείνουν τη σημασία της χρηματοδοτικής συνδρομής της οποίας ζήτησαν τη χορήγηση, με μόνη αρνητική συνέπεια να επανέλθει η συνδρομή αυτή στο επίπεδο που προσδιορίζεται λαμβανομένου υπόψη του υποστατού των δαπανών στις οποίες υπεβλήθη ο δικαιούχος και/ή λαμβανομένης υπόψη της ακρίβειας των πληροφοριών που ο εν λόγω δικαιούχος παρέσχε στην Επιτροπή (βλ., υπ' αυτήν την έννοια, την απόφαση του Δικαστηρίου της 24ης Ιανουαρίου 2002, C-500/99 P, Conserve Italia κατά Επιτροπής, Συλλογή 2002, σ. I-867, σκέψη 101, και την προπαρατεθείσα στη σκέψη 203 απόφαση Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 163).

224 Εντούτοις, στην υπό κρίση υπόθεση, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, στη σκέψη 200 ανωτέρω, ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει σφάλματα εκτιμήσεως ως προς την τρίτη, την έκτη, την έβδομη και την όγδοη παρατυπία.

225 Στην περίπτωση αυτή πρέπει να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη απόφαση στο σύνολό της. Συγκεκριμένα, εφόσον η Επιτροπή στήριξε την απόφασή της περί καταργήσεως του συνόλου της συνδρομής στη διαπίστωση δέκα παρατυπιών, τέσσερις εκ των οποίων δεν αποδείχθηκαν επαρκώς κατά νόμο, δεν εναπόκειται στο Πρωτοδικείο να υποκαταστήσει την Επιτροπή και να αποφανθεί ως προς τις ενδεχόμενες συνέπειες για τη χρηματοδότηση του σχεδίου.

226 Κατά το άρθρο 233 ΕΚ, εναπόκειται στην Επιτροπή, λαμβανομένων υπόψη όσων κρίθηκαν σε σχέση με τις παρατυπίες αυτές, να αποφασίσει, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, αν πρέπει να καταργηθεί η συνδρομή ή να ληφθεί άλλο μέτρο όσον αφορά το σχέδιο.

2. Επί του δεύτερου σκέλους του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας

227 Στο πλαίσιο του δευτέρου σκέλους του λόγου ακυρώσεως, το προσφεύγον υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, λαμβανομένης υπόψη της υπερβολικής διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής, η κατάργηση της χορηγηθείσας

συνδρομής συνιστά παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας εκ μέρους της Επιτροπής και, ως εκ τούτου, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της.

228 Συναφώς, επιβάλλεται να παρατηρηθεί, κατ' αρχάς, ότι η ισχύουσα νομοθεσία, μεταξύ άλλων το άρθρο 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, δεν προβλέπει ειδικές προθεσμίες που να πρέπει να τηρήσει η Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας για την κατάργηση χρηματοδοτικής συνδρομής.

229 Κατόπιν τούτου, πρέπει να υπομνησθεί ότι, βάσει γενικής αρχής του κοινοτικού δικαίου, η Επιτροπή οφείλει να τηρεί, στο πλαίσιο των διοικητικών της διαδικασιών, εύλογη προθεσμία (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Οκτωβρίου 1997, T-213/95 και T-18/96, SCK και FNK κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-1739, σκέψη 56).

230 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία, ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας της διοικητικής διαδικασίας εκτιμάται σε σχέση με τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε υποθέσεως και, μεταξύ άλλων, από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, τα διάφορα διαδικαστικά στάδια, το περίπλοκο της υποθέσεως καθώς και τη σημασία της για τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη (προπαρατεθείσα στην σκέψη 229 απόφαση SCK και FNK κατά Επιτροπής, σκέψη 57, και προπαρατεθείσα στη σκέψη 53 απόφαση Partex κατά Επιτροπής, σκέψη 177).

231 Στην υπό κρίση υπόθεση, το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή, στις 5 Ιουνίου 1998, την προβλεπόμενη στο σημείο 3 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής ενδιάμεση τεχνική έκθεση και ζήτησε την καταβολή της δεύτερης δόσεως. Στις 9 Ιουλίου 1998 η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, κάλεσε το προσφεύγον να αποστείλει, σύμφωνα με το σημείο 5 του παραρτήματος αυτού, πίνακα όλων των δικαιολογητικών εγγράφων για τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες καθώς και επικυρωμένα αντίγραφα κάθε δικαιολογητικού. Στις 29 Ιουλίου 1998 το προσφεύγον διαβίβασε στην Επιτροπή, μεταξύ άλλων, πίνακα των πραγματοποιηθεισών δαπανών και επέμεινε στην ανάγκη ταχείας καταβολής της δεύτερης δόσης.

Ακολούθως, όπως προβλέπει το σημείο 5 του παραρτήματος 2, η Επιτροπή διεξήγαγε από τις 9 έως τις 12 Νοεμβρίου 1998 επιτόπιο έλεγχο του προσφεύγοντος. Στη συνέχεια, το προσφεύγον επανειλημμένως ζήτησε την καταβολή της δεύτερης δόσης, με έγγραφα της 2ας Μαρτίου, της 4ης Μαΐου, της 12ης Μαΐου και της 13ης Οκτωβρίου 1999, και υπενθύμισε ότι η υλοποίηση του σχεδίου απαιτούσε την απρόσκοπτη εκτέλεσή του. Η Επιτροπή ζήτησε τη διαβίβαση διαφόρων εγγράφων με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1999, προτού κινήσει τη διαδικασία του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, με έγγραφο της 25ης Οκτωβρίου 1999. Αφού έλαβε τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος επί του εν λόγω εγγράφου, οι οποίες περιήλθαν σ' αυτή στις 3 Δεκεμβρίου 1999, η Επιτροπή ζήτησε από εταιρία ελεγκτών επιχειρήσεων τη σύνταξη εκθέσεως ελέγχου που της υποβλήθηκε στις 7 Ιουλίου 2000 και περιείχε ανάλυση των απαντήσεων που έδωσε το προσφεύγον με τις παρατηρήσεις του. Τέλος, στις 8 Ιουνίου 2001, η Επιτροπή περάτωσε τη διαδικασία εκδίδοντας την προσβαλλόμενη απόφαση.

232 Από τη διαδοχή των γεγονότων αυτών προκύπτει ότι η διοικητική διαδικασία είχε, εν προκειμένω, αναμφιβόλως μεγάλη διάρκεια. Αυτό είναι ιδιαίτερα λυπηρό, δεδομένου ότι το προσφεύγον επέμεινε επανειλημμένως στην Επιτροπή ως προς την ανάγκη ταχείας καταβολής της δεύτερης δόσης προκειμένου να καταστεί δυνατή η υλοποίηση του σχεδίου υπό τους προβλεπόμενους από την απόφαση περί χορηγήσεως συνδρομής όρους, επικαλούμενο μάλιστα αντικειμενικούς λόγους που συνδέονται με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του σχεδίου.

233 Εντούτοις, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι η παραβίαση της αρχής της τηρήσεως εύλογης προθεσμίας, εφόσον αποδειχθεί, δεν επιφέρει αυτομάτως την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, Τ-305/94 έως Τ-307/94, Τ-313/94 έως Τ-316/94, Τ-318/94, Τ-325/94, Τ-328/94, Τ-329/94 και Τ-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψη 122, και της 30ής Μαΐου 2002, Τ-197/00, Onidi κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2002, σ. I-A-69 και II-325, σκέψη 96).

234 Δεύτερον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επαλήθευση των διαφόρων εγγράφων και εξηγήσεων που υπέβαλε το προσφεύγον κατά τη διοικητική διαδικασία απαιτεί ενδελεχή και περίπλοκη ανάλυση. Δεδομένης της περιπλοκότητας της παρούσας

υποθέσεως, το χρονικό διάστημα που παρήλθε μεταξύ των διαφόρων σταδίων της διοικητικής διαδικασίας δεν ήταν τόσο υπερβολικό ώστε να επιφέρει την έλλειψη νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως.

235 Τρίτον, από την ανάλυση που εκτέθηκε ως προς τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από το αβάσιμο των διαφόρων παρατυπιών που προέβαλε η Επιτροπή με την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι, για ορισμένες από τις παρατυπίες αυτές, το προσφεύγον, από την αρχή μάλιστα της διοικητικής διαδικασίας, δεν ικανοποίησε πλήρως σε όλες τις αιτήσεις της Επιτροπής για την προσκόμιση εγγράφων.

236 Συγκεκριμένα, στις 9 Ιουλίου 1998, σύμφωνα με το σημείο 5 του παραρτήματος 2 της αποφάσεως περί χορηγήσεως συνδρομής, η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, κάλεσε το προσφεύγον να της αποστείλει πίνακα όλων των δικαιολογητικών εγγράφων σχετικά με τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες, συντεταγμένο κατά τρόπο που να μπορεί να αποδειχθεί σύνδεσμος μεταξύ των διαφόρων δράσεων του σχεδίου και των καταλογισθεισών δαπανών. Όπως διαπιστώθηκε κατά την εξέταση του λόγου αυτού, ως προς ορισμένες από τις παρατυπίες που προέβαλε η Επιτροπή, δεν κατέστη δυνατό να αποδειχθεί ο δεσμός αυτός βάσει των εγγράφων που προσκόμισε το προσφεύγον.

237 Περαιτέρω, ακόμη και για ορισμένες από τις παρατυπίες για τις οποίες το Πρωτοδικείο διαπίστωσε σφάλματα εκτιμήσεως εκ μέρους της καθής, το προσφεύγον προσκόμισε ορισμένα έγγραφα ως απάντηση προς το έγγραφο περί κινήσεως της διαδικασίας, πράγμα που καθυστέρησε τον έλεγχο της Επιτροπής.

238 Υπό τις συνθήκες αυτές, η καθυστέρηση της Επιτροπής στον χειρισμό της παρούσας υποθέσεως πρέπει, κατά ένα τμήμα της, να καταλογιστεί στο ίδιο το προσφεύγον, το οποίο δεν συνεργάστηκε πλήρως με τις υπηρεσίες της Επιτροπής σε όλα τα στάδια της διοικητικής διαδικασίας.

239 Επομένως, κακώς επικαλείται το προσφεύγον την αρχή της εύλογης προθεσμίας για να αποδείξει ότι η έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως συνιστά παράβαση του άρθρου 24 του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

240 Συνεπώς, το δεύτερο αυτό σκέλος του λόγου ακυρώσεως είναι επίσης αβάσιμο και, ως εκ τούτου, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

241 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Πρωτοδικείο μπορεί να κατανείμει τα έξοδα ή να αποφασίσει ότι κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων ή εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι.

242 Στην υπό κρίση περίπτωση, κατά την εξέταση του τρίτου λόγου ακυρώσεως κρίθηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση πάσχει σφάλματα εκτιμήσεως όσον αφορά τέσσερις από τις δέκα παρατυπίες που προέβαλε η Επιτροπή, αλλά ότι, για τις έξι άλλες παρατυπίες, το προσφεύγον δεν κατάφερε να αποδείξει την ύπαρξη τέτοιων σφαλμάτων ή την ανεπάρκεια της αιτιολογίας. Εντούτοις, για τους λόγους που προβλήθηκαν στις σκέψεις 222 έως 226 ανωτέρω, η προσβαλλόμενη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί στο σύνολό της.

243 Μολονότι η καθής ηττήθηκε όσον αφορά τα αιτήματά της σε σχέση με την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ορισμένα σκέλη του τρίτου λόγου ακυρώσεως απορρίφθηκαν ως αβάσιμα. Υπό τις συνθήκες αυτές, κάθε διάδικος πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση C(2001) 1284 της Επιτροπής, της 8ης Ιουνίου 2001, για την κατάργηση της συνδρομής που έχει παρασχεθεί στο Εργαστήριο Δασικής Γενετικής και Βελτιώσεως Δασοπονικών Ειδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με την απόφαση C(96) 2542 της Επιτροπής, της 25ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη χορήγηση συνδρομής στο ΕΓΤΠΕ, τμήμα Προσανατολισμού, βάσει του κανονισμού (ΕΟΚ) 4256/88 του Συμβουλίου, στο πλαίσιο του σχεδίου 93.EL.06.023 με τίτλο «Πρότυπο πειραματικό σχέδιο σχετικά με την επιτάχυνση της αποκατάστασης καμένων δασών στην Ελλάδα».**

2) **Κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά του έξοδα, περιλαμβανομένων των σχετικών με τη διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων.**

Lenaerts Azizi Jaeger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 30 Σεπτεμβρίου 2003.

Ο Γραμματέας

Θ. Κφξη

Ο Πρόεδρος

Λ. Μεξαεσυτ

Περιεχόμενα

Νομικό πλαίσιο ..... II - 3995

Ιστορικό της διαφοράς ..... II - 3999

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων ..... II - 4005

Σκεπτικό ..... II - 4006

I — Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από σφάλματα εκτιμήσεως της Επιτροπής ως προς τις διάφορες παρατυπίες που διαπίστωσε και, για ορισμένες από αυτές, από παραβίαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ..... II - 4007

A — Προκαταρκτικές εκτιμήσεις ..... II - 4007

B — Επί της πρώτης και της δεύτερης παρατυπίας που αφορούν την πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου και τις δαπάνες που καταλογίστηκαν για ορισμένες ενέργειές του ..... II - 4010

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4010

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4011

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4013

α) Επί της πρώτης παρατυπίας που αφορά την πρόσθετη αμοιβή του Κ. Πανέτσου ..... II - 4013

Επί της πλάνης εκτιμήσεως ..... II - 4013

Επί της παραβιάσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως ..... II - 4017

β) Επί της δεύτερης παρατυπίας σχετικά με τις δαπάνες για ορισμένες ενέργειες του Κ. Πανέτσου ..... II - 4018

Γ — Επί της τρίτης και της έκτης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως της Κ. Μπαμπαλίτη ..... II - 4019

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4019

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4020

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4022

α) Επί της τρίτης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή της Κ. Μπαμπαλίτη ..... II - 4022

Εισαγωγή ..... II - 4022

Σύνοψη των σχετικών πραγματικών περιστατικών ..... II - 4023

Ανάλυση των πραγματικών περιστατικών ..... II - 4026

— Επί της πρώτης κριτικής που αντλείται από το ότι το προσφεύγον δεν υπέβαλε στην Επιτροπή επαρκώς λεπτομερή έκθεση σχετικά με τη δραστηριότητα της Κ. Μπαμπαλίτη ... II - 4027

— Επί της δεύτερης κριτικής που αντλείται από το γεγονός ότι οι δραστηριότητες που περιγράφονταν στο έγγραφο της 12ης Μαΐου 1999 δεν ανταποκρίνονται στα καθήκοντα της Κ. Μπαμπαλίτη, όπως αυτά μνημονεύονται στις συμβάσεις εργασίας της ..... II - 4031

β) Επί της έκτης παρατυπίας σχετικά με τα έξοδα αποστολής της Κ. Μπαμπαλίτη ..... II - 4033

Δ — Επί της τέταρτης παρατυπίας σχετικά με την ημερήσια αποζημίωση που εισέπραξε ο Κ. Πανέτσος ..... II - 4038

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4038

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4038

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4039

Ε — Επί της πέμπτης παρατυπίας που αφορά τα έξοδα μετακινήσεως του Κ. Πανέτσου ..... II - 4041

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4041

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4041

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4042

ΣΤ — Επί της έβδομης παρατυπίας σχετικά με την αμοιβή και τα έξοδα μετακινήσεως των εργαζομένων που απασχολούνται στο πλαίσιο του σχεδίου II - 4043

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4043

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4043

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4044

Ζ — Επί της όγδοης παρατυπίας που αφορά την αγορά εξοπλισμού ..... II - 4049

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4049

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4049

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4050

Η — Επί της ένατης παρατυπίας που αφορά τα γενικά έξοδα ..... II - 4051

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4051

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4052

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4052

Θ — Επί της δέκατης παρατυπίας που αφορά τα έξοδα γραφείου ..... II - 4053

1. Προσβαλλόμενη απόφαση ..... II - 4053

2. Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4054

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4054

I — Συμπέρασμα όσον αφορά τον τρίτο λόγο ακυρώσεως που αντλείται από διάφορες παρατυπίες ..... II - 4055

II — Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, καθότι η Επιτροπή επικαλέστηκε διάφορες παρατυπίες μόνον ως προς τη διαχείριση του προγράμματος ..... II - 4055

A — Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4055

B — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4057

III — Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως που αντλείται από παράβαση του άρθρου 24, παράγραφος 2, του κανονισμού 4253/88, όπως έχει τροποποιηθεί, και παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας ..... II - 4058

A — Επιχειρήματα των διαδίκων ..... II - 4058

B — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου ..... II - 4060

1. Επί του πρώτου σκέλους του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα της καταργήσεως του συνόλου της συνδρομής ..... II - 4060

2. Επί του δεύτερου σκέλους του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παραβίαση της αρχής της εύλογης προθεσμίας ..... II - 4062

Επί των δικαστικών εξόδων ..... II - 4066